GAI VALERI CATVLLI
CARMINA

RECOGNOVIT

IOH. P. POSTGATE

MDCCCLXXXIX

GAI VALERI CATVLLI CARMINA

RECOGNOVIT

IOH. P. POSTGATE

LONDINI

SVMPTIBVS G. BELL ET FILIORVM

MDCCCLXXXIX

LONDINI: EXCVDEBANT C. WHITTINGHAM ET SOC.

ROBINSONI ELLIS

OPTIME IN CATVLLVM MERITO

HVNC LIBELLVM

DEDICO

PRAEFATIO

CATVLLVM qui hodie edunt adeo et tritam et arduam uiam secuntur ut, noua si captent, aut in peruetera atque obsoleta saepius incidant aut etiam in incerta omnia atque aliena aberrent. quocirca non admirarer nostrum Ellis, si Catulli emendationem rem prudentiae atque industriae haud mediocris esse tantummodo nos admonuisset; sed subirascor uiro docto suorum studia restinguenti cum uix quemquam post Italorum aetatem aut hoc nostro aut prioribus saeculis aliquid in textus emendatione profecisse contendat.[1] in ueris, si uera attulisset, profecto acquiescendum fuit; nunc contra ipsum Ellis acerrime pugnabimus, multa huius quoque saeculi homines in Catullo feliciter correxisse, multa etiam posthac correcturos.

Sed iam de nostri operis siue potius opusculi ratione dicendum est; quae quidem talis fuit ut Catulli carmina et aptiore ad legendum forma exhiberemus et apparatu critico eo instructam qui breuis quidem esset sed maxima quaeque contineret.

Vt singula sequar, quod ad codices attinet, usi sumus iis copiis quas L. Schwabe ad recensionem

[1] Pp. xiii, xiv Praefat. ad Interpretationem Catulli, quam iterum e prelo emissam cum maximo gaudio uideo.

suam alteram summa cura et diligentia comparauerat. lectiones Oxoniensis (*O*) et Sangermanensis (*G*) constanter, ceterorum qui 'boni' appellantur rarius atque ubi opus uideretur attuli. sed ne illorum quidem uarietatem totam exhibui. immo uulgatarum corruptelarum exempla tantum ea sumpsi unde legentibus appareat quot quibusque modis in Catullo a librariis peccatum sit. ceteras quae aut rariores essent, (quo de genere sunt uerba uersusque transposita omissa inlata,) aut ad rationem codicum grauius pertinerent, diligenter exscripsi. in uno carmine LXII, libri Thuanaei (*T*) auctoritati tantum concessi ut ne minima quidem ibi omitterem. eadem in uirorum doctorum coniecturis usi sumus parsimonia. harum quae aut a codicum uestigiis longius abessent aut rei minus congruerent aut etiam a Latini sermonis consuetudine abhorrerent, silentio praeteriuimus. nomina nusquam secuti sumus. principes uiri enim, ut alibi, ita in re critica interdum falluntur, atque aliquando audiendus est etiam inter reges Thersites. in incerta re plures, dum modo ad ueri similitudinem accederent, in desperata autem nullas fere commemorauimus coniecturas. in harum commemoratione quantum in tanta coniectantium multitudine fieri potuit, semper cauimus ne cui aut sua denegemus aut aliena tribuamus. uerum in hoc genere, ut dicam quod sentio, quidam paullo morosiores mihi uidentur, ut fortasse ego illis neglegentior, qui eum credam hominem esse et humana cogitare qui, suis suorumque studiis pro uirili parte satisfacto, de fama atque immortalitate Manibus atque umbrae suae uidendum permittat.

Longum est omnes enumerare qui bene de

Catullo meriti sunt, ex recentioribus quosdam breui mentione complectar. codices excusserunt, praeter eum de quo supra dixi L. Schwabe, et Ellis et Baehrens. coniecturas uirorum doctorum collegerunt idem, plurimas Ellis et, si ad primam secundamque editionem respexeris, Schwabe. in interpretando Ellis familiam ducit, nec sua laude fraudandi sunt Aem. Baehrens et Alexander Riese. his accedant qui textum tantum recensuerunt, L. Mueller, Ioh. Vahlen, Hauptianae elegantiae conservator, et qui nuper de uita Catulli, ut alia omittam, in prolegomenis multa bene disseruit, Bernardus Schmidt. Munronem [1] non admonendi sunt ut legant qui Catulli aut sunt aut cupiunt esse amatores.

Quod ad nos attinet, quae de Catullo dicere habebamus, in *Mnemosyne N. Ser.* XIV pp. 433 et in *Diario Philologico* (*Journal of Philology*) XVII pp. 226-267, XVIII pp. 145-149 diximus. quas animaduersiones uelim ipsi legant neque ab aliis accipiant qui nostras emendationes quibus rationibus confirmatae sint cognoscere uoluerint; ceteris satis superque datum existimabo, enumeratis de quibus disputaui locis. sunt autem hi: 1 8; 2 8; 6 7; 10 24; 22 7; 29 20 [2], 23; 31 13; 36 9; 38 2; (39 11); 45 8, 9, 17, 18; 55 30;

---

[1] *Criticisms and Elucidations of Catullus*, 1878.

[2] De loco difficillimo qui in codd. sic legitur 'hunc galliae timet et britannie' hic dicam quod in adnotatione dicendum erat, Baehrensianum illud *eine*, quamuis a litterarum ductu longius absit quam quod ipsi coniecimus *hŭicne*, tamen eo praeferendum esse nunc censeo quod saepius in illo uerbo quam in hoc uocales a poetis distrahuntur. de nostro *ultima* conf. *Mnemosyne*, loc. citat.

61; 62 35, 53 sqq. 59; 63 54, 63, 88 et passim; 64 11, 16, 109, 355; 66 15, 59; 67 12; 68 27, 68* 102, 116; 71 1, 3; 73 4; 94 1; 97 3; 99 15; 102 1; 107 3, 7, 8; 110 3, 7; 114 6; 115 1, 7[1], fragm. 10. olim in Actis Philologorum apud Cantabrigienses Societatis (I p. 312) misere corruptum uersum (25, 5) ita sanare conatus sum: 'cum Murcia *atriarios* ostendit oscitantes'. hoc ideo non praetereo quod dixerat mihi Munro tale se uerbum frustra quaesiuisse, reperto ad locum reficiendum usurum fuisse.

Non defuit nobis in hoc incepto etiam aliorum auxilium atque opera uoluntaria. nam suas nondum editas coniecturas benignissime mihi miserunt H. Nettleship et A. E. Housman. alter in 64 189 'nec prius a fesso secedent corpore sensus' cum illud *a fesso* corruptum esse iudicet, e uestigiis codicum (*afesso* G, *affesso* O) *affecto* uult elicere. alterius emendationes partim in textum recepimus, partim in adnotatione ad locum quamque suum commemorauimus; ceteras, exceptis nimirum iis quae occupauerant alii, hic, ut par est, exscribemus. 8 14, 15 'cum rogaberis nulla, scelesta, *ut ante*', 64 16 '*illac ignaris* uiderunt luce marinas mortales *oculis* nudato corpore Nymphas', ut *ignaris* ignotam rem esse significet, 76 10 'quare cur *iam tete*', 77 6 '*laesae* (uel simile quid) pectus amicitiae' (codd. *nostrae*),

---

[1] Errat Ellis (*Interpr.* ad h. loc.) nostram (*maximus, alter non homo*) et Ludouici Schwabe (*maximus alter, non homo*) emendationes confundendo. cuius rei ipse Schwabe testis erit qui de suo *alter* haec ad nos scripsit: "omnia haec *altera* sunt magna: tamen ipsest *alter* magnus, immo maximus: nec tamen homo magnus, sed—".

115 1 'Mentula habet *saltum.* triginta iugera prati' (collato 79 1, 89 1, 78 1).[1]

In re orthographica codicum auctoritas prope nulla est; uestigia tamen ueri non nulla imprudentes, ut ita dicam, atque inuiti seruauerunt. in quo melior Sangermanensi Oxoniensis sed utroque antecellit Thuanaeus. ac primum (a) in coniungendis distrahendisque uocabulis nihili sunt habendi. exempla tibi quoduis carmen suppeditabit uelut 4 (4, 6, 23 et adn. crit.). hinc disperiit illa uulgata apud Romanos uerbi *est es* cum praecedenti uocabulo coniunctio ut tamen eiusdem disiecta membra in 38 1, 2, 66 27 et alibi deprehendantur. constanter scribimus: *malest, uisumst* similia. (b) in addenda detrahendaque h littera quid de iis censes qui *ortis* pro *hortis* (62 39) et *hanc* pro *ac* (64 366) exhibent et ne Arrio quidem (84) suam aspirationem relinquunt? iisne crediturus es Catullum *Ortale exibita arenas* scripsisse? quod uero in 94 2 habemus 'ipsa *olera* olla legit', non rusticatur Catullus sed rustico prouerbio utitur. (c) neque in consona semel bisue scribenda magis fide digni sunt; neque quicquam interest utro modo haec in codicibus scripta sint. huius inconstantiae exempla (ut 6 1, 9 1) in adn. crit. pauca dedimus, plura in *Diar. Phil.* p. 250 *n.* (d) Catullum *uo* non *uu* scripsisse, *quo* non *quu* (uel *cu*), ut uerbis utar Bernardi Schmidt (*proleg.* p. cvi) 'extra dubitationem esse uidetur';

[1] Quod in 11 11 'horribilem *sequi*' Housman coniecerat, collato Prop. II 27 5 'seu pedibus Parthos *sequimur* seu classe *Britannos,*' idem conicit Ellis in *Interpr.* p. 43, ut tamen in u. 10 *nitens* pro *uisens* legat.

idque ex certis codicum uestigiis colligere licet. talia sunt 61 205 *uolt* (*uolunt* codd.) 68* 124 *uolturium. quoi* 1 1; 2 3 (*qui* codd.); 17 14 *quoi cum* (*cui iocum* codd.); 53 3 me*us*—Cal*uos* (codd. me*os*—*caluos*) et multa alia. uni particulae *cum* locum concessi, incertum utrum uictus misericordia an ceteros Catulli editores inconstantia saltem aequaturus. diphthongum *ei*, quam pro *i* longa Catullus fortasse non scripsit, sed scribere omnino potuit, ex iis tantum locis sustulimus in quibus certo quodam fundamento niti non uideretur. cf. quae disseruimus in *Diar. Phil.* l. c. p. 267.

IOH. P. POSTGATE.

SCRIPTVM CANTABRIGIAE
IN AEDIBVS SS. TRINITATIS,
Mense Iulio exeunte MDCCCLXXXIX.

SIGLARIVM

G codex olim Sangermanensis, nunc Parisiensis (14137), membranaceus, a. CIↃCCCLXXV, mensis Octobris d. xxix absolutus. specimen photographi arte depictum exhibuit Aem. Chatelain (*Paléographie des Classiques Latins*, tab. xv.).

O codex Oxoniensis in Bibliotheca Bodleiana inter libros Canonicianos 30, membranaceus, circa a. CIↃCCCC scriptus. specimen photographi arte depictum exhibuit Ellis in editione altera.

V consensus librorum G et O, quorum uterque ex codice quodam Veronensi olim descriptus esse uidetur. in hoc archetypo carmina singula nullo spatio inter se separabantur nisi ubi adnotauimus '*interuallum* esse in V'.

T olim Thuanaeus, nunc Parisiensis (8071), saeculi noni, ut uidetur, carmen 62 continet. specimen photographi arte depictum exhibuit Aem. Chatelain (*Paléographie des Classiques Latins*, tab. xiv.).

ω lectiones incertae originis quas Itali uel in codices saeculi xiv et xv uel in ueteres editiones typis impressas intulerunt. [eiusdem quoque originis sunt eae lectiones quae sine teste citantur.]

In textu *italicis* (siue '*cursiuis*') litteris notantur litterae uerba uersus quae in codicibus ne corrupta quidem exstant sed ex coniectura supplen-

tur ut in 1 1 quoi (*codd.* qui), 4 6 minacis (*codd.* mina ei).

In adnotatione critica haec animaduertenda sunt. Geminatae litterae pluralem significant ut edd. editores codd. codices uu. uersūs.

corr. *significat* correxit, correctum *similia* add. addidit *similia* om. omisit *similia* transp. transposuit *similia* coni. coniecit suprascr. suprascriptum *similia* al. alii uulg. uulgo.

* indicat unius litterae rasuram.

GAI VALERI CATVLLI

CARMINA

I

QVOI dono lepidum nouom libellum
arida modo pumice expolitum ?,
Corneli, tibi : namque tu solebas
meas esse aliquid putare nugas,
iam tum cum ausus es unus Italorum
omne aeuom tribus explicare chartis
doctis, Iuppiter, et laboriosis.
quare habe tibi quidquid hoc libelli,
qualecumque ; quod, *o* patrona uirgo,
plus uno maneat perenne saeclo.

II

Passer, deliciae meae puellae,
quicum ludere, quem in sinu tenere,
quoi primum digitum dare adpetenti
et acris solet incitare morsus,
cum desiderio meo nitenti
carum nescio quid lubet iocari,
et solaciolum sui doloris,
credo, et quo grauis acquiescat ardor :

I 1 *Qui* V. **2** *arida* Seruius ad Aen. 12,587 Isid. VI 12 3, *arido* V. **5** *tamen* (*tñ*) V. **8** *tibi habe* V. **9** *o* om. V. *qualecumque quidem* (ita ω) *est, patronei ut ergo* Bergk. *q. quod, o patrone, per te* Hand. **II** Interuallum in V. **6** *karum* V. **8** ita nos. *c. ut cum g. acquiescet a.* V, edd. aliis alia placuerunt.

tecum ludere sic ut ipsa possem
et tristis animi leuare curas!

*

tam gratumst mihi quam ferunt puellae
pernici aureolum fuisse malum,
quod zonam soluit diu ligatam.

III

Lugete, o Veneres Cupidinesque,
et quantumst hominum uenustiorum.
passer mortuos est meae puellae,
passer, deliciae meae puellae,
quem plus illa oculis suis amabat.
nam mellitus erat suamque norat
ipsam tam bene quam puella matrem;
nec sese a gremio illius mouebat,
sed circumsiliens modo huc modo illuc
ad solam dominam usque pipiabat.
qui nunc it per iter tenebr*ic*osum
illuc, unde negant redire quemquam.
at uobis male sit, malae tenebrae
Orci, quae omnia bella deuoratis:
tam bellum mihi passerem abstulistis.
uae factum male! uae miselle passer!
tua nunc opera meae puellae
flendo turgiduli rubent ocelli.

IV

Phasellus ille, quem uidetis, hospites,
ait fuisse nauium celerrimus,

---

9 *sic ut* Baehr. *sicut* V. *possim* Baehr. uu. **11-13**, uulgo a reliquo carmine seiunctos, cum praecedentibus coniungunt Vossius, Housman, hic *passer*, ille *posse* in u. 9 coniciendo. **13** *ligatam* Prisc. I 22, *negatam* V. III **7** *ipsa* ω. an *ipse?* **10** *pipiabat* Voss. *piplabat* V. **11** *tenebrosum* V. **12** *illud* V. **16** ita Ellis, *bonum factum, male bonus ille passer* V, *o f. male! o miselle p.!* ω, *io m. p.* Lach. IV Interuallum in V. **1** *Hasellus* O. cf. V 1, VIII 1, alibi. **2** *aiunt* V. *celerrimum* V.

neque ullius natantis impetum trabis
nequisse praeter ire, siue palmulis
opus foret uolare siue linteo.
et hoc negat minacis *H*adriatici
negare litus insulasue Cycladas
Rhodumque nobilem horridamque Thraciam
Propontida trucemue Ponticum sinum,
ubi iste post phasellus antea fuit
comata silua: nam Cytorio in iugo
loquente saepe sibilum edidit coma.
Amastri Pontica et Cytore buxifer,
tibi haec fuisse et esse cognitissima
ait phasellus: ultima ex origine
tuo stetisse dicit in cacumine,
tuo imbuisse palmulas in aequore,
et inde tot per inpotentia freta
erum tulisse, laeua siue dextera
uocaret *a*ura, siue utrumque Iuppiter
simul secundus incidisset in pedem;
neque ulla uota litoralibus deis
sibi esse facta, cum ueniret a marei
nouissimo hunc ad usque limpidum lacum.
sed haec prius fuere: nunc recondita
senet quiete seque dedicat tibi,
gemelle Castor et gemelle Castoris.

V

Viuamus, mea Lesbia, atque amemus,
rumoresque senum seueriorum
omnes unius aestimemus assis.
soles occidere et redire possunt:

---

4 *neque esse* V. **6** *et h'* (h. e. *haec*) O. *mina ci* V. **14** *cognotissima* V. **20** *uocare cura* V, *uagaret a.* Lach. **23** *a marei* Lach. *amaret* V. **24** *nouissimo ω*, *nouissimi* V. **25** *h'* O, *hoc* G. **27** *castrum* V (*al' castorum* add. G). **V** Interuallum in V. **1** *Iuamus* O. **3** *extimemus* G, *estinemus* O.

nobis cum semel occidit breuis lux,
nox est perpetua una dormienda.
da mi basia mille, deinde centum,
dein mille altera, dein secunda centum,
deinde usque altera mille, deinde centum.
dein, cum milia multa fecerimus,
conturbabimus illa, ne sciamus,
aut nequis malus inuidere possit,
cum tantum sciat esse basiorum.

VI

Flaui, delicias tuas Catullo,
ne*i* sint inlepidae atque inelegantes,
uelles dicere, nec tacere posses.
uerum nescio quid febriculosi
scorti diligis: hoc pudet fateri.
nam te non uiduas iacere noctes,
nequiquam tacitum, cubile clamat
sertis ac Syrio fragrans oliuo,
puluinusque peraeque et hic et illic
attritus, tremulique quassa lecti
argutatio inambulatioque.
iam tu ista ipse nihil uales tacere.
cur? non tam latera ecfututa panda*s*,
ne*i* tu quid facias ineptiarum.

---

8 et **10** pro *dein* ter *deinde* V. **11** *conturbauimus i. nesciamus* V. **VI** hoc cum praecedenti carmine coniungit O, interuallo diuidit G. **1** *catulo* O, ut saepe. **2** *nei* Lach. *ne* V. **3** *uelis—possis* Heins. al. **7** interpunctionem nos sanauimus. **8** *ac Syrio* ω, *asirio* V, *Assyrio* Baehr. *flagrans* V. **9** *hic et illic* ω, *hec et illo* V, *hic et ille* D(atanus) codex, *hac e. illac* B. Schmidt. **10** *quassa* corruptum est. *cassa* D, Froehner, *lassa* Baehrens. **11** sic B. Schmidt. *iam mi ista ipse ualet nihil tacere* Baehr. *nam ni* (*in* O) *ista preualet nichil t.* V. **13** corr. Lach. *et futura* V. *panda* V, *pandes* (h. e. *flectas*) Riese. **14** *nei* Marcilius, *ne* V.

quare quidquid habes boni malique
dic nobis. uolo te ac tuos amores
ad caelum lepido uocare uersu.

VII

Quaeris, quot mihi basiationes
tuae, Lesbia, sint satis superque.
quam magnus numerus Libyssae harenae
lasarpiciferis iacet Cyrenis,
oraclum Iouis inter aestuosi
et Batti ueteris sacrum sepulcrum,
aut quam sidera multa, cum tacet nox,
furtiuos hominum uident amores,
tam te basia multa basiare
uesano satis et super Catullost,
quae nec pernumerare curiosi
possint nec mala fascinare lingua.

VIII

Miser Catulle, desinas ineptire,
et quod uides perisse perditum ducas.
fulsere quondam candidi tibi soles,
cum uentitabas quo puella ducebat,
amata nobis quantum amabitur nulla.
ibi illa multa tum iocosa fiebant,
quae tu uolebas nec puella nolebat.
fulsere uere candidi tibi soles.
nunc iam illa non uolt : tu quoque, impote*ns*, *noli*,
nec quae fugit sectare, nec miser uiue,
sed obstinata mente perfer, obdura.
uale, puella. iam Catullus obdurat,
nec te requiret nec rogabit inuitam :

---

15 *uersum* V. **VII** Interuallum in V. **1** *quod* V. **5** *oradum* V. *aestuosum* coni. Baehr. **9** *basiei* V (suprascr. *al' basia* in G). **VIII** Interuallum in V. **1** *Iser* O. **4** *quod* V. *dicebat* Dousa filius. **6** *cum* V. **9** *impote* V, corr. Auantius, *i. ne sis* Scaliger.

at tu dolebis, cum rogaberis nulla.
scelesta, uae te, quae tibi manet uita!
quis nunc te adibit? quoi uideberis bella?
quem nunc amabis? quoius esse diceris?
quem basiabis? quoi labella mordebis?
at tu, Catulle, destinatus obdura.

IX

Verani, omnibus *o* meis amicis
antistans mihi milibus trecentis,
uenistine domum ad tuos Penates
fratresque unanimos anumque matrem?
uenisti. .o mihi nuntii beati!
uisam te incolumem audiamque Hiberum
narrantem loca, facta, nationes,
ut mos est tuos, adplicansque collum
iucundum os oculosque sau*ia*bor.
o quantumst hominum beatiorum,
quid me laetius est beatiusue?

X

Varus me meus ad suos amores
uisum duxerat e foro otiosum,
scortillum, ut mihi tum repente uisumst,
non sane inlepidum neque inuenustum.
huc ut uenimus, incidere nobis
sermones uarii, in quibus, quid esset
iam Bithynia, quo modo se haberet,
ecquonam mihi profuisset aere.
respondi id quod erat, nihil neque ipsis

---

14 *nullei* Rossberg. **15** *uae te quae* B. Venator, *ne te q̄* G, *nē teq;* O, *nocte quae* Stat. **IX** Interuallum in V. **1** *Veranni* V, littera hic tantum geminata. *o* add. Baehr. *e* uulg. **4** *uno animo sanamque* (O, *suamque* G) V, corr. Faernus. **9** *suabior* V. **X 3** *tūc* O, *tū* G. **7** *quomodo posse h.* V. **8** *ecquonam* Statius, *et quoniam* V (suprascr. in G. *al' quonam*). **9** *nihil neque ipsi* ω, Heins. *n. neque nec in ipsis* V.

nunc praetoribus esse nec cohorti,
cur quisquam caput unctius referret,
praesertim quibus esset inrumator
praetor nec faceret pili cohortem.
'at certe tamen,' inquiunt, 'quod illic
natum dicitur esse, comparasti
ad lecticam homines.' ego, ut puellae
unum me facerem beatiorem,
'non' inquam 'mihi tam fuit maligne,
ut, prouincia quod mala incidisset,
non possem octo homines parare rectos.'
at mi nullus erat neque hic neque illic
fractum qui ueteris pedem grabati
in collo sibi collocare posset.
hic illa, ut decuit cinaediorem,
'quaeso' inquit 'mihi, mi Catulle, paulum
istos: commodum enim: uolo ad Sarapim
deferri.' 'mane †me' inquii puellae;
'istud quod modo dixeram me habere,
fugit me ratio: meus sodalis,
Cinnast Gaius, is sibi parauit.
uerum, utrum illius an mei, quid *ad* me?
utor tam bene quam mihi paratis.—
sed tu insul*s*a male ac molesta uiuis,
per quam non licet esse neglegentem.'

---

10 *nunc* Westphal, *nec* V. *quaestoribus* Muret. **16** *hominis* V. **21** *nec hic* V, L. Mueller. **22** *quc* V. **24** *docuit* V. **25** *inquid* O. **26** *istos: commodum enim: uolo* nos, *i.: commodum enim u.* Hand, *commoda* (-*ā* O) *nam* V, edd. complures. *Sarapim* G, *Serapini* O, *ad Sarapis* Baehr. **27** *deserti* V. *manĕ me* V, *mane* Pontanus, *minime* Stat(ius), *meminei* Munro, *minime* et pro *istud* (u. 28) *est id* Cornelissen. *inquit* G, *inquid* O, unde *inquio* edd. complures. **30** *cuma ē grauis* V unde *Gauius* Ribbeck. haec ita distinxit Baehr. **32** *pararim* V, corr. Stat. **33** *tu insulsa* ω, *tu insula* G, *tulsa* O, *tu salsa* Schrader.

XI

Furi et Aureli, comites Catulli,
siue in extremos penetrabit Indos,
litus ut longe resonante Eoa
tunditur unda,
siue in Hyrcanos Arabesue molles,
seu Sagas sagittiferosue Parthos,
siue quae septemgeminus colorat
aequora Nilus,
siue trans altas gradietur Alpes,
Caesaris uisens monimenta magni,
Gallicum Rhenum, horribile aequo*r* ulti-
mosque Britannos,
omnia haec, quaecumque fere*t* uoluntas
caelitum, temptare simul parati,
pauca nuntiate meae puellae
non bona dicta:
cum suis uiuat ualeatque moechis,
quos simul conplexa tenet trecentos,
nullum amans uere, sed identidem omnium
ilia rumpens:
nec meum respectet, ut ante, amorem,
qui illius culpa cecidit uelut prati
ultimi flos, praeter eunte postquam
tactus aratrost.

XII

Marrucine Asini, manu sinistra
non belle uteris in ioco atque uino:
tollis lintea neglegentiorum.

XI 5 *arabas ue* O, *arabaes que* G. **6** *s. Sagas* Baehr. *s. Sacas* uulg. *siue sagax* V. **7** *qua* uulg. **11** *horribile aequor* Haupt, *horribilesque* V, *G. Rh. horribilem sequi* coni. Housman. **12** *uitimosque* O. **14** *tentare* G. **22** *cui* V. **XII** Interuallum in V. **1** *Matrucine* V. **3** *neglegenciorum* O, *negligentiorum* G.

hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:
quamuis sordida res et inuenustast.
non credis mihi? crede Polioni
fratri, qui tua furta uel talento
mutari uelit: est enim leporum
† disertus puer ac facetiarum.
quare aut hendecasyllabos trecentos
expecta aut mihi linteum remitte,
quod me non mouet aestimatione,
uerumst *m*nemosynum mei sodalis.
nam sudaria Saetaba ex Hibere*is*
miserunt mihi muneri Fabullus
et Veranius: haec amem necessest,
ut Veraniolum meum et Fabullum.

XIII

Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
paucis, si tibi di fauent, diebus,
si tecum attuleris bonam atque magnam
cenam, non sine candida puella
et uino et sale et omnibus cachinnis.
haec si, inquam, attuleris, uenuste noster,
cenabis bene: nam tui Catulli
plenus sacculus est aranearum.
sed contra accipies meros amores
seu qui*d* suauius elegantiusuest:
nam unguentum dabo, quod meae puellae
donarunt Veneres Cupidinesque,
quod tu cum olfacies, deos rogabis,
totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

---

4 *salsum* (suprascr. *al' falsum*) G. *falsum al' salsum* O. **9** *dissertus* O, *disertus* G, *differtus* Passerat. **13** *est nemo sinum* G, *nemo est sinum* O. **15** *numeri* V (suprascr. in G. *al' muneri*). **17** *ut. et* V. XIII Interuallum in V.

XIV

Nei te plus oculis meis amarem,
iucundissime Calue, munere isto
odissem te odio Vatiniano :
nam quid feci ego quidue sum locutus,
cur me tot male perderes poetis ?
isti di mala multa dent clienti
qui tantum tibi misit inpiorum.
quod si, ut suspicor, hoc nouom ac repertum
munus dat tibi Sulla litterator,
non est mi male, sed bene ac beate,
quod non dispereunt tui labores.
di magni, horribilem et sacrum libellum
quem tu scilicet ad tuom Catullum
misti, continuo ut die periret,
Saturnalibus, optimo dierum !
non non hoc tibi, salse, sic abibit :
nam, si luxerit, ad librariorum
curram scrinia, Caesios, Aquinos,
Suffenum omnia colligam uenena,
ac te his suppliciis remunerabor.
uos hinc interea ualete abite
illuc, unde malum pedem attulistis,
saecli incommoda, pessimi poetae.

XIV*

Si qui forte mearum ineptiarum
lectores eritis manusque uestras
non horrebitis admouere nobis,

*

XIV Interuallum in V. **1** *Nei* Lach. *Ne* G, *E* O. **14** *misisti* V. **15** *opimo* G, *oppinio* O. **16** *salse fit adbibit* G, *false fit adhibit* O. **19** *Suffenam* V, *Suffenum, omnia* edd. complures. **20** *hac* V. **23** *seculi* V. **XIV*** Fragmentum sedis prorsus incertae alii alibi ponunt.

XV

Commendo tibi me ac meos amores,
Aureli. ueniam peto pudenter,
ut, si quicquam animo tuo cupisti,
quod castum expeteres et integellum,
conserues puerum mihi pudice,
non dico a populo : nihil ueremur
istos, qui in platea modo huc modo illuc
in re praetereunt sua occupati :
uerum a te metuo tuoque pene
infesto pueris bonis malisque.
quem tu qua lubet, ut iubet, moueto,
quantum uis, ubi erit foris, paratum :
hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
quod si te mala mens furorque uecors
in tantam inpulerit, sceleste, culpam,
ut nostrum insidiis caput lacessas,
a tum te miserum malique fati,
quem attractis pedibus patente porta
percurrent raphanique mugilesque !

XVI

Pedicabo ego uos et irrumabo,
Aureli pathice et cinaede Furi,
qui me ex uersiculis meis putastis,
quod sunt molliculi, parum pudicum.
nam castum esse decet pium poetam
ipsum, uersiculos nihil necessest,
qui tum denique habent salem ac leporem,
si sunt molliculi ac parum pudici
et quod pruriat incitare possunt,

XV Interuallum in V. **2** *pudenter* Maehly, *pudentem* V. **5** *pudicum* Baehr. **11** *qua libet* V. *ut iubet* G, Baehr. Benoist, *ut al' iubet* O, *ut lubet* uulgo. **XVI 7** *tn̄* (*tamen*) V, *tunc* codd. Plin. Ep. IV 14 5. **8** *sunt* codd. Plin. *sint* V.

non dico pueris, sed his pilosis,
qui duros nequeunt mouere lumbos.
uos, quom milia multa basiorum
legistis, male me marem putatis?
pedicabo ego uos et irrumabo.

XVII

O Colonia, quae cupis ponte ludere longo,
et salire paratum habes, sed uereris inepta
crura ponticuli axulis *s*tantis in rediuiuis,
ne supinus eat cauaque in palude recumbat;
sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
in quo uel Salisubsili*s* sacra suscipiant*ur*:
munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
quendam municipem meum de tuo uolo ponte
ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,
uerum totius ut lacus putidaeque paludis
liuidissima maximeque est profunda uorago.
insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
bimuli tremula patris dormientis in ulna.
quoi cum sit uiridissimo nupta flore puella
(et puella tenellulo delicatior haedo,
adseruanda nigerrimis diligentius uuis),
ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit uni,
nec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus
in fossa Liguri iacet sup*p*er*n*ata securi,
tantundem omnia sentiens quam si nulla sit usquam,
talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
ipse qui sit, utrum sit an non sit, id quoque nescit.
nunc eum uolo de tuo ponte mittere pronum,
si pote stolidum repente excitare ueternum

---

12 *quom* L. Muell. *q;* V, *quei* Rossbach. **XVII 3** *ac sulcis* V, *axuleis* Schwab. *assulis* Stat. uulg. *tantis* V, corr. Stat. **10** *pudiceque* V. **14** *quoi eum* Scal. *cui iocum* V. **15** *ut* V, *cst* Lach. **18** *sc. me* V. **19** *superata* V. **21** *nichil u. nichil* V. **23** *n. cum uolo* G, *n. uolo uolo* O. **24** *s. potest olidum* V. Post **XVII** Catulli fragm. 2 et Priapeorum 84 et 85 olim inuitis codicibus legebantur.

et supinum animum in graui derelinquere caeno,
ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

XXI

Aureli, pater esuritionum,
non harum modo, sed quot aut fuerunt
aut sunt aut aliis erunt in annis,
pedicare cupis meos amores.
nec clam: nam simul es, iocaris una,
haerens ad latus omnia experiris.
frustra: nam insidias mihi instruentem
tangam te prior irrumatione.
atque id si faceres satur, tacerem:
nunc ipsum id doleo, quod esurire
†me me puer et sitire discet.
quare desine, dum licet pudico,
ne finem facias, sed irrumatus.

XXII

Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
homost uenustus et dicax et urbanus,
idemque longe plurimos facit uersus.
puto esse ego illi milia aut decem aut plura
perscripta, nec sic, ut fit, in palimpsestos
relata: chartae regiae, noui libri,
noui umbilici *et* lora, rubra membrana,
derecta plumbo et pumice omnia aequata.
haec cum legas tu, bellus ille et urbanus

XXI Interuallum in V. **7** *struentem* Ribbeck. **9** *id si. ipsi* V. *atquei si ω*. Baehr. **11** locus corruptus. *a me me!* Scal. *a temet* Froehlich, *a te mei* (*mi*) Munro. **13** in fine add. *sum* V. **XXII 4** *ad decem* Baehr. **5** *sicut fit* edd. complur. *sic. sit* V. *palimpsestos* Baehr. *palmisepto* V, *palimpseston* Marcilius alii. **6** *carte regie noue libri* V, *cartae* edd. complur. **7** *et* nos addidimus. *rubra* cum *membrana* coniunxit Riese, cum *lora* alii. *membrana* Auant. *membranae* V. **8** *derecta* Stat. *detecta* V.

Suffenus unus caprimulgus aut fossor
rursus uidetur: tantum abhorret ac mutat.
hoc quid putemus esse? qui modo scurra
aut si quid hac re tritius uidebatur,
idem infacetost infacet*ior* rure,
simul poemata attigit, neque idem umquam
aequest beatus ac poema cum scribit;
tam gaudet in se tamque se ipse miratur.
nimirum idem omnes fallimur, nequest quisquam,
quem non in aliqua re uidere Suffenum
possis. suos quoique attributus est error:
sed non uidemus, manticae quod in tergost.

XXIII

Furei, quoi neque seruo*s* est neque arca
nec cimex neque araneus neque ignis,
uerumst et pater et nouerca, quorum
dentes uel silicem comesse possunt,
est pulcre tibi cum tuo parente
et cum coniuge lignea parentis.
nec mirum: bene nam ualetis omnes,
pulcre concoquitis, nihil timetis,
non incendia, non graues ruinas,
non furta inpia, non dolos ueneni,
non casus alios periculorum.
atqui corpora sicciora cornu
aut siquid magis aridumst habetis
sole et frigore et esuritione.
quare non tibi sit bene ac beate?
a te sudor abest, abest saliua,
mucus*q*ue et mala pituita nasi.
hanc ad munditiem adde mundiorem,
quod culus tibi purior salillost,

---

13 *tritius ω*, *hac* (*ac* O) *retristius* V, *tersius* siue *tertius* Munro. **XXIII 2** *cimex aīal* (h. e. *animal*) *neque* G, *cimex al' neque* O. **10** *furta* Haupt, *facta* V. **13** *aridum magis est* V.

nec toto decies cacas in anno,
atque id durius est faba et lapillis ;
quod tu si manibus teras fricesque,
non umquam digitum inquinare possis.
haec tu commoda tam beata, Furei,
noli spernere nec putare parui,
et sestertia quae soles precari
centum desine : nam sat es beatus.

XXIV

O qui flosculus es Iuuentiorum,
non horum modo, sed quot aut fuerunt
aut posthac aliis erunt in annis,
mallem diuitias Midae dedisses
isti, quoi neque seruos est neque arca,
quam sic te sineres ab illo amari.
'quid? non est homo bellus?' inquies. est:
sed bello huic neque seruos est neque arca.
hoc tu quam lubet abice eleuaque :
nec seruom tamen ille habet neque arcam.

XXV

Cinaede Thalle, mollior cuniculi capillo
uel anseris medullula uel imula oricilla
uel pene languido senis situque araneoso,
idemque Thalle turbida rapacior procella,
cum †diua mulier aries ostendet oscitantes,

23 *posseis* Baehr. *posses* V. **24** *tua* V. **27** *sat es. satis* V. **XXIV 1** *est* V. **4** corr. Voss. *mi dededisses* O, *mi dedisses* G. **5** *qui* (*al' cui* G) V. **7** *quid* O, *qui* G. edd. complur. **9** *hec* G. **XXV 2** *oricilla* Scal. *moricilla* G, *moricula* O. **5** *diua* V, *ml'r' aries* O, *mulier alios* G. *ostendet* V, *ostendit* uulg. *os•citantes* G, *ossistantes* O. uersus corruptissimi sententia haec fuisse uidetur 'si quando neglegentia custodum furandi occasionem nactus es'; neque absurde dixeris ex corruptela *mulier aries* posse elici aut *balnearios* (quod coni. Riese) aut simile quid; cetera incerta sunt.

remitte pallium mihi meum, quod inuolasti,
sudariumque Saetabum catagraphosque Thynos,
inepte, quae palam soles habere tamquam auita.
quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
ne laneum latusculum manusque mollicellas
inusta turpiter tibi flagella conscribil*l*ent,
et insolenter aestues uelut minuta magno
deprensa nauis in mari uesaniente uento.

XXVI

Furi, uillula uostra non ad Austri
flatus oppositast neque ad Fauoni
nec saeui Boreae aut Apeliotae,
uerum ad milia quindecim et ducentos.
o uentum horribilem atque pestilentem !

XXVII

Minister ueteli puer Falerni
inger mi calices amariores,
ut lex Postumiae iubet magistrae,
ebria acina ebriosioris.
at uos quo lubet hinc abite, lymphae
uini pernicies, et ad seueros
migrate : hic merus est Thyonianus.

XXVIII

Pisonis comites, cohors inanis
aptis sarcinulis et expeditis,
Verani optime tuque mi Fabulle,
quid rerum geritis ? satisne cum isto
uappa frigoraque et famem tulistis ?

---

11 *insula* V. **13** *inimica* V. **XXVI 1** *uestra* O (per compendium scriptum), *nostra* G, uulg. **2** om. O. **3** *Aphe-liotae* V, edd. complur. **XXVII 2** *inger* Gellius VI 20 6, *ingere* V. **4** *ebria acina.* hanc lectionem unice ueram, ceteras corruptas esse testatur Gell. l. l. *ebriose acino* V.

ecquidnam in tabulis patet lucelli
expensum, ut mihi, qui meum secutus
praetorem refero datum lucello?
o Memmi, bene me ac diu supinum
tota ista trabe lentus inrumasti.
sed, quantum uideo, pari fuistis
casu: nam nihilo minore uerpa
farti estis. pete nobiles amicos!
at uobis mala multa di deaeque
dent, opprobria Romuli Remique.

XXIX

Quis hoc potest uidere, quis potest pati,
nisi inpudicus et uorax et aleo,
Mamurram habere quod Comata Gallia
habebat ante et ultima Britannia?
cinaede Romule, haec uidebis et feres?
es inpudicus et vorax et aleo.
et ille nunc superbus et superfluens
perambulabit omnium cubilia
ut albulus columbus aut Adoneus?
cinaede Romule, haec uidebis et feres?
es inpudicus et uorax et aleo.
eone nomine, imperator unice,
fuisti in ultima occidentis insula,
ut ista uostra diffututa mentula
ducentiens comesset aut trecentiens?
quid est alid sinistra liberalitas?
parum expatrauit an parum *hel*luatus est?
paterna prima lancinata sunt bona,
secunda praeda Pontica, inde tertia
Hibera quam scit amnis aurifer Tagus–
eine Galliae *ul*tima et Britanniae?

XXVIII 9, 10 cum priore u. coniungit Scal. al.
XXIX 4 *ante* Stat. *cū te* V. **8** *Adoneus* Stat. *ydoneus* V, *Thyoneus* Ellis in Diar. Philol. xvii 132, *haut idoneus* Sillig, al. **20** de hoc u. uide quae in praefatione diximus.

quid hoc malum fouetis? aut quid hic potest,
nisi uncta deuorare patrimonia?
eone nomine, urbis o piissimi,
socer generque perdidistis omnia?

XXX

Alfene inmemor atque unanimis false sodalibus,
iam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi?

iam me prodere, iam non dubitas fallere, perfide?
num facta inpia fallacum hominum caelicolis placent?

quos tu neglegis, ac me miserum deseris in malis.
eheu, quid faciant, dic, homines, quoiue habeant fidem?

certe tute iubebas animam tradere, inique, *me*
inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent

idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
uento*s* inrita ferre ac nebulas aerias sinis.

si tu oblitus es, at di meminerunt, meminit Fides,
quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui.

XXXI

Paene insularum, Sirmio, insularumque
ocelle, quascumque in liquentibus stagnis
marique uasto fert uterque Neptunus,
quam te libenter quamque laetus inuiso,

---

21 *hoc ω*, *hunc* V. **23** *e. n. urbis o piissimi*, nos; *urbis opulentissime* V, *orbis, o piissimei* Haupt, *piissimei* cum sequentibus coniungens, (*u. o. pudet meae*) Ellis. **24** *gener socerque* Baehr. ex Verg. *Catal.* 3, 6. **XXX 3** *i. n. me dubitas* V. **4** *num* Schwabe, *nec* V, lacunam suspicatur Ellis. **5** *quos* Riese, *que* V, *quom—malis, eheu* Munro, *quem* Baehr. u. 5 post u. 3 posito. **6** *dico* V, *dice* Ellis. **8** *omnia tuta* G, *omnia* O.

uix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos
liquisse campos et uidere te in tuto.
o, quid solutis est beatius curis,
cum mens onus reponit, ac peregrino
labore fessi uenimus larem ad nostrum
desideratoque acquiescimus lecto!
hoc est, quod unumst pro laboribus tantis.
salue, o uenusta Sirmio, atque ero gaude:
gaudete uosque, o liquidae lacus undae:
ridete, quidquid est domi cachinnorum.

XXXII

Amabo, mea dulcis Ipsithilla,
meae deliciae, mei lepores,
iube ad te ueniam meridiatum.
et si iusseris, illud adiuuato,
ne quis liminis obseret tabellam,
neu tibi lubeat foras abire,
sed domi maneas paresque nobis
nouem continuas fututiones.
uerum, siquid ages, statim iubeto:
nam pransus iaceo et satur supinus
pertundo tunicamque palliumque.

XXXIII

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, et cinaede fili,
(nam dextra pater inquinatiore,
culo filius est uoraciore)
cur non exilium malasque in oras
itis, quandoquidem patris rapinae

XXXI 5 *thimiam a. bithinios* V unde *Thuniam a. Bithunos* Schwabe, al. **13** *uos quoque li(y* G)*die* V, *uosque o ω, liquidae* nos, *limpidae* Auant. *Lydii* Scal. **XXXII 1** *Ipsimilla* Baehr. **4** *adiubeto* Turneb.

notae sunt populo, et natis pilosas,
fili, non potes asse uenditare.

XXXIV

Dianae sumus in fide
puellae et pueri integri:
Dianam pueri integri
puellaeque canamus.

o Latonia, maximi
magna progenies Iouis,
quam mater prope Deliam
deposiuit oliuam,

montium domina ut fores
siluarumque uirentium
saltuumque reconditorum
amniumque sonantum.

tu Lucina dolentibus
Iuno dicta puerperis,
tu potens Triuia et notho's
dicta lumine Luna.

tu cursu, dea, menstruo
metiens iter annuom
rustica agricolae bonis
tecta frugibus exples.

sis quocumque tibi placet
sancta nomine, Romulique
antiqua*m*, ut solita's, bona
sospites ope gentem.

XXXIII 8 *potest ase uendicare* V. **XXXIV 3** add. ω. **8** *deposiuit* Pallad. **23** *antiquam* ω, *antique* V, *antiquei* Klotz.

XXXV

Poetae tenero, meo sodali
uelim Caecilio, papyre, dicas,
Veronam ueniat, Noui relinquens
Comi moenia Lariumque litus :
nam quasdam uolo cogitationes
amici accipiat sui meique.
quare, si sapiet, uiam uorabit,
quamuis candida miliens puella
euntem reuocet manusque collo
ambas iniciens roget morari,
quae nunc, si mihi uera nuntiantur,
illum deperit inpotente amore :
nam quo tempore legit incohatam
Dindymi dominam, ex eo misellae
ignes interiorem edunt medullam.
ignosco tibi, Sapphica puella
musa doctior : est enim uenuste
Magna Caecilio incohata Mater.

XXXVI

Annales Volusi, cacata charta,
uotum soluite pro mea puella :
nam sanctae Veneri Cupidinique
uouit, si sibi restitutus essem
desissemque truces uibrare iambos,
electissima pessimi poetae
scripta tardipedi deo daturam
infelicibus ustulanda lignis.
et haec pessima s*i*c puella uidit

XXXV 12 ita Charisius 133, 25 (Keil), *impotentem amorem* V. **13** *indotatam* V, corr. Guarinus. **XXXVI 5** *dedissem* V, corr. Auantius. **8** *ustilanda* V, Schwabe. **9** *haec* ω, Haupt. *hoc* V, edd. complur. *uos* Housman. *sic* nos, *se* V, edd.

ioco se lepido uouere diuis.
nunc, o caeruleo creata ponto,
quae sanctum Idalium Vriosque apertos
quaeque Ancona Cnidumque harundinosam
colis *quae*que Amathunta quaeque *G*olgos
quaeque Durachium Hadriae tabernam,
acceptum face redditumque uotum,
si non illepidum neque inuenustumst.
at uos interea uenite in ignem,
pleni ruris et inficetiarum
annales Volusi, cacata charta.

XXXVII

Salax taberna uosque contubernales,
a pilleatis nona fratribus pila,
solis putatis esse mentulas uobis,
solis licere, quidquid est puellarum,
confut*u*ere et putare ceteros hircos ?
an, continenter quod sedetis insulsi
centum an ducenti, non putatis ausurum
me una ducentos inrumare sessores ?
atqui putate: namque totius uobis
frontem tabernae sopionibus scribam.
puella nam mi, quae meo sinu fugit,
amata tantum quamtum amabitur nulla,
pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
consedit istic. hanc boni beatique
omnes amatis, et quidem, quod indignumst,
omnes pusilli et semitarii moechi ;
tu praeter omnes une de capillatis,
cuniculosae Celtiberiae fili

---

10 ita Scal. *iocose lepide* V uulg. *iocosis* A. Palmer, *u. sediuis* V. **XXXVII 10** *sopionibus* V, *ropionibus* Peiper, quod placeret si de primae syllabae mensura satis constaret, *scorpionibus*, alia, ω. **11** *mi* Heins. *mei* Schwab. *me* V. **18** *Celtiberosae C.* Priscianus et V 77 et VII 22.

Egnati, opaca quem bonum facit barba
et dens Hibera defricatus urina.

XXXVIII

Malest, Cornifici, tuo Catullo,
malest, me hercule, et, *ei*, laboriose,
et magis magis in dies et horas.
quem tu, quod minimum facillimumquest,
qua solatus es adlocutione?
irascor tibi. sic meos amores?
paulum quid lubet adlocutionis,
maestius lacrimis Simonideis.

XXXIX

Egnatius, quod candidos habet dentes,
renidet usque quaque. sei ad rei uentumst
subsellium, cum orator excitat fletum,
renidet ille. sei ad pii rogum fili
lugetur, orba cum flet unicum mater,
renidet ille. quidquid est, ubicumquest,
quodcumque agit, renidet. hunc habet morbum,
neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
quare monendum *t*est mihi, bone Egnati.
si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs
aut porcus Vmber aut obesus Etruscus
aut Lanuuinus ater atque dentatus
aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
aut quilubet, qui puriter lauit dentes,
tamen renidere usque quaque te nollem:

XXXVIII 1 *M. est si* V. **2** *male sime h.* V. *et, ei, l.* nos, *et l.* V, Ellis, *ĕi et* Lach. *et a* Baehr. *et est* Sillig, al. **XXXIX 2** *seu* G. **3** *excitat orator* V, corr. Auant. **4** *si* V. *pii al' impii* G, *inpii* O. *regum filii* V. **9** *est* V, *te est* Spengel, *est te* Maehly. **11** *pareus* V, *pinguis* Gloss. Vat. Mai Auct. Class. 7, 574 'pinguis grassus nam obesus plus est quam pinguis. Catullus ait *Aut pinguis ubera aut obesus et prossus*' (ita codd.), corr. Scaliger.

nam risu inepto res ineptior nullast.
nunc Celtiber *es:* Celtiberia in terra,
quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
dentem atque russam defricare gingiuam,
ut quo iste uester expolitior dens est,
hoc te amplius bibisse praedicet loti.

XL

Quaenam te mala mens, miselle Rauide,
agit praecipitem in meos iambos?
quis deus tibi non bene a*d*uocatus
uecordem parat excitare rixam?
an ut peruenias in ora uolgi?
quid uis? qua lubet esse notus optas?
eris, quandoquidem meos amores
cum longa uoluisti amare poena.

XLI

Ameana puella defututa
tota milia me decem poposcit,
ista turpiculo puella naso,
decoctoris amica Formiani.
propinqui, quibus est puella curae,
amicos medicosque conuocate:
non est sana puella, nec rogare,
qualis sit, solet aes imaginosum.

XLII

Adeste, hendecasyllabi, quot estis
omnes undique, quotquot estis omnes.
iocum me putat esse moecha turpis

XXXIX 17 *es* add. Corradinus de Allio. **19** *pumicare* Apuleius Apol. p. 10. **21** *lotus* V. **XL 5** *perueniamus* V. **8** *pena* O, *poema* G. **XLI 8** *et* V, *aes* Froehlich optime, receperunt Ellis, Baehr. *rogate q. sit: solide est imaginosa* Haupt, *rogate q. sit: solet esse imaginosa* Schwabe.

et negat mihi uestra reddituram
pugillaria, si pati potestis.
persequamur eam, et reflagitemus.
quae sit, quaeritis. illa, quam uidetis
turpe incedere, mimice ac moleste
ridentem catuli ore Gallicani.
circumsistite eam et reflagitate :
'moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos.'
non assis facis ? o lutum, lupanar,
aut si perditius potes quid esse.
sed non est tamen hoc satis putandum.
quod si non aliud pote ut ruborem
ferreo canis exprimamus ore,
conclamate iterum altiore uoce :
'moecha putida, redde codicillos,
redde, putida moecha, codicillos.'
sed nil proficimus, nihil mouetur.
mutandast ratio modusque uobis,
siquid proficere amplius potestis :
'pudica et proba, redde codicillos.

XLIII

Salue, nec minimo puella naso
nec bello pede nec nigris ocellis
nec longis digitis nec ore sicco
nec sane nimis elegante lingua,
decoctoris amica Formiani.
ten prouincia narrat esse bellam ?
tecum Lesbia nostra conparatur ?
o saeclum insapiens et infacetum !

XLII 13 *facit* Halbertsma. **14** *potest* aliqui codd. uulg. **16** *pote ut* Munro, *potest* V, edd., uerbis ita distinctis: *potest, r. f. c. e. ore* (18) *c.*

XLIV

O funde noster seu Sabine seu Tiburs,
(nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
cordi Catullum laedere : at quibus cordist,
quouis Sabinum pignore esse contendunt)
sed seu Sabine siue uerius Tiburs,
fui libenter in tua suburbana
uilla *m*alamque pectore expuli tussim,
non inmerenti quam mihi meus uenter,
dum sumptuosas adpeto, dedit, cenas.
nam, Sestianus dum uolo esse conuiua,
orationem in Antium petitorem
plenam ueneni et pestilentiae legi.
hic me grauido frigida et frequens tussis
quassauit usque dum in tuom sinum fugi
et me recuraui otioque et urtica.
quare refectus maximas tibi grates
ago, meum quod non es ulta peccatum.
nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sesti recepso, quin grauidinem et tussim
non mi, sed ipsi Sestio ferat frigus,
qui tunc uocat me, cum malum librum legi.

XLV

Acmen Septumius suos amores
tenens in gremio, 'mea,' inquit, 'Acme,
ni te perdite amo atque amare porro
omnes sum adsidue paratus annos
quantum qui pote plurimum perire,
solus in Libya Indiaque tosta

XLIV 7 *aliamque* V. *expuli tussim* Auant. *expulsus sim* V. **8** *mens uertur* V, corr. Faernus. **11** *orationem minantium* V, corr. Stat. **13** *hoc* O. **17** *ultus erratum* Baehr. **19** *grauedinem* V. **21** *legi* Lach. *legit* V. **XLV 1** *septimios* V (*-mos* G), **13** *septinulle* V, **23** *septimio* sed in **21** *septumius.* **5** *potest* V. **6** *Indiaue* L. Muell.

caesio ueniam obuius leoni.'
hoc ut dixit, Amor sinistra, ut ante
dextra, sternuit adprobationem.
at Acme leuiter caput reflectens
et dulcis pueri ebrios ocellos
illo purpureo ore sauiata,
'sic,' inquit, 'mea uita Septumille,
huic uni domino usque seruiamus,
ut multo mihi maior acriorque
ignis mollibus ardet in medullis.'
hoc ut dixit, Amor, sinistram ut ante,
dextram sternuit adprobationem.
nunc ab auspicio bono profecti
mutuis animis amant amantur.
unam Septumius misellus Acmen
mauolt quam Syrias Britanniasque:
uno in Septumio fidelis Acme
facit delicias libidinesque.
quis ullos homines beatiores
uidit, quis Venerem auspicatiorem?

XLVI

Iam uer egelidos refert tepores,
iam caeli furor aequinoctialis
iucundis Zephyri silescit aureis.
linquantur Phrygii, Catulle, campi
Nicaeaeque ager uber aestuosae:
ad claras Asiae uolemus urbes.
iam mens praetrepidans auet uagari,
iam laeti studio pedes uigescunt.
o dulces comitum ualete coetus,

---

8 haec ita distinximus nos, ω. *s. ut ante*, **(9)** *d.* uulg. *approbatione* V. **17** *sinistram ut a.* nos; *sinistra ut ante*, uulg. *sinistrauit a.* V. **18** *dextram* V, *dextra* edd. complur. **22** *Syriasque* V. **24** *libidinisque* V, edd. complur.

longe quos simul a domo profectos
diuersae uariae uiae reportant.

XLVII

Porci et Socration, duae sinistrae
Pisonis, scabies famesque munda,
uos Veraniolo meo et Fabullo
uerpus praeposuit Priapus ille?
uos conuiuia lauta sumptuose
de die facitis? mei sodales
quaerunt in triuio uocationes?

XLVIII

Mellitos oculos tuos, Iuuenti,
siquis me sinat usque basiare,
usque ad milia basiem trecenta,
nec m*i* umquam uidear satur futurus,
non si densior aridis aristis
sit nostrae seges osculationis.

XLIX

Disertissime Romuli nepotum,
quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
quotque post aliis erunt in annis,
gratias tibi maximas Catullus
agit pessimus omnium poeta,
tanto pessimus omnium poeta
quanto tu optimus omnium patronus.

XLVI 11 *diuerse uarie* V unde alii *diuersae uarie*, alii *diuerse uariae*, *diuerse maria et* A. Palmer. **XLVII 2** *munda* Riese, *mundae* Buecheler, *mundi* V. **4** *proposuit* V. **XLVIII 4** *numquam* V, *mi unquam* Stat. Ellis, *umquam* edd. *inde cor sater* V, corr. Guarinus. **5** *Afrieis* Markland. **XLIX** Interuallum in V.

L

Hesterno, Licini, die otiosi
multum lusimus in meis tabellis,
ut conuenerat esse delicatos.
scribens uersiculos uterque nostrum
ludebat numero modo hoc modo illoc,
reddens mutua per iocum atque uinum.
atque illinc abii tuo lepore
incensus, Licini, facetiisque,
ut nec me miserum cibus iuuaret,
nec somnus tegeret quiete ocellos,
sed toto indomitus furore lecto
uersarer cupiens uidere lucem,
ut tecum loquerer, simulque ut essem.
at defessa labore membra postquam
semimortua lectulo iacebant,
hoc, iucunde, tibi poema feci,
ex quo perspiceres meum dolorem.
nunc audax caue sis, precesque nostras,
oramus, caue despuas, ocelle,
ne poenas Nemesis reposcat a te.
est uemens dea: laedere hanc caueto.

LI

Ille mi par esse deo uidetur,
ille, si fas est, superare diuos,
qui sedens aduersus identidem te
    spectat et audit
dulce ridentem, misero quod omnis
eripit sensus mihi: nam simul te,

L Interuallum in V. **2** *tueis* Schwabe. **13** *ut omnem* G. **21** *uehemens* V, corr. Stat. **LI** Interuallum in V. **1** *impar* V. **3** *te* cum u. 4 coniungit V. **5** *miseroque* V.

Lesbia, aspexi, nihil est super mi
  uocis in ore.
lingua sed torpet, tenuis sub artus
flamma demanat, sonitu suopte
tintinant aures geminae, teguntur
  lumina nocte.

otium, Catulle, tibi molestumst:
otio exultas nimiumque gestis.
otium et reges prius et beatas
  perdidit urbes.

LII

Quid est, Catulle? quid moraris emori?
sella in curuli struma Nonius sedet;
per consulatum perierat Vatinius.
quid est, Catulle? quid moraris emori?

LIII

Risi nescio quem modo e corona,
qui, cum mirifice Vatiniana
meus crimina Caluos explicasset,
admirans ait haec manusque tollens:
'di magni, salaputtium disertum!'

LIV

Otonis caput (oppidost pusillum)
et, trirustice, semilauta crura,

---

8 omissum a codicibus uersum ita suppleuit Ritter, aliter alii. uerba Sapphus a Catullo reddita haec sunt *βροχέως με φώνας οὐδὲν ἔτ' εἴκει.* **11** *gemina* V, edd. complur. **LII** Interuallum in V. **1** et **4** *mori* V. **LIII 1** *et* V. **3** *meos* V. **5** *salaputtium* codd. Senecae Contr. 7, 4, Baehr. *salapantium* V. *disertum* codd. Sen. *desertum* V. **LIV** Carmen obscurissimum, sicut a Munrone in Diar. Philol. v p. 303 exhibitum est, descripsimus, non quia persuasum habeamus illum omnia explicasse sed quod ceteri in incerta omnia et lacunosa abierunt. **2** *et eri* V, *Vetti* Voss. *Neri*

subtile et leue peditum Libonis,
si non omnia, displicere uellem
tibi et Fuficio seni recocto.
irascere iterum meis iambis
immerentibus, unice imperator.

LV

Oramus, si forte non molestumst,
demonstres, ubi sint tuae tenebrae.
te campo quaesiuimus minore,
te in circo, te in omnibus libellis,
te in templo summi Iouis sacrato.
in Magni simul ambulatione
femellas omnes, amice, prendi,
quas noltu nidi tamen sereno.
a, uel te sic ipse flagitabam :
'Camerium mihi, pessimae puellae.'
quaedam inquit, nudum reduc*ta pectus*,
'en he*ic* in roseis latet papillis.'
sed te iam ferre Herculei labos est.
  non custos si fingar ille Cretum,
  non si Pegaseo ferar uolatu,
  non Ladas ego pinnipesue Perseus,
  non Rhesi niueae citaeque bigae.
  adde huc plumipedas uolatilesque,
  uentorumque simul require cursum :

L. Muell. alia alii. *rustica* ω. A. Palmer locum ita refingit *pusillum, os atrius pice*, s. c. **5** *Fuficio* Haupt, *Fuffitio* Scal. *sufficio* V. *seniore cocto* V. **LV 1** *molestus es* V. **3** *in campo* Sillig. **8** *uidi. uideo* ω. *serena* V, *serenas* edd. complur. **9** uersus suspectus. '*auertistis*,' *saepe fl.* Riese. **11** *reduc* V, finem suppleuit Ellis, *reduc puellum* Schwabe. **12** *em* V. *hec* V. **23-32** in codd. carmini LVIII subiunctos hic collocauit Guarinus, post u. 12 Lach. post u. 22 uulg. **25** *si ego* Scal. **26** *n. Rh. niueis citisque bigis* Muret. *da Rh. niucas citasque bigas* Baehr.

quos iunctos, Cameri, mihi *ut* dicares,
defessus tamen omnibus medullis
et multis langoribus peresus
essem te mihi, amice, quaeritando.
tanto ten fastu negas, amice?
dic nobis ubi sis futurus, ede hoc
audacter, committe, crede lucei.
num te lacteolae tenent puellae?
si linguam clauso tenes in ore,
fructus proicies amoris omnes:
uerbosa gaudet Venus loquella.
uel si uis, licet obseres palatum,
dum uostri sim particeps amoris.

LVI

O rem ridiculam, Cato, et iocosam
dignamque auribus et tuo cachinno.
ride, quidquid amas, Cato, Catullum:
res est ridicula et nimis iocosa.
deprendi modo pupulum puellae
crusantem: hunc ego, si placet Dionae,
pro telo rigida mea cecidi.

LVII

Pulcre conuenit inprobis cinaedis,
Mamurrae pathicoque Caesarique.
nec mirum: maculae pares utrisque,
urbana altera et illa Formiana,
inpressae resident nec eluentur:

---

29 *iunctos* G, *uictos* O, *uinctos* ω Bergk. *cunctos* Schrader. *ut* nos addidimus. **14** *te in* V, Ellis. **15, 16** *hoc* ante *conmitte* habet V, om. edd. *lucei* Scal. *lucet* V. **17** *nunc* V. **22** *sis* V, *nostri sis* ω, edd. complur. **LVI** Interuallum in V. **6** *crusantem* (h. e. *crisantem*) ω, Baehr. *trusantem* V, uulg. **7** *protelo* edd. complur. **LVII 1** *pulcre* ita V. **3** *paris* V, edd. complur.

morbosi pariter, gemelli utrique,
uno in lecticulo erudituli ambo,
non hic quam ille magis uorax adulter,
riuales sociei puellularum.
pulcre conuenit inprobis cinaedis.

LVIII

Caeli, Lesbia nostra, Lesbia illa,
illa Lesbia, quam Catullus unam
plus quam se atque suos amauit omnes,
nunc in quadriuiis et angiportis
glubit magnanimi*s* Remi nepotes.

LIX

Bononiensis rufa ruf*ul*um fellat,
uxor Meneni, saepe quam in sepulcretis
uidistis ipso rapere de rogo cenam,
cum deuolutum ex igne prosequens panem
ab semiraso tunderetur ustore.

LX

Num te leanea montibus Libystinis
aut Scylla latrans infima inguinum parte
tam mente dura procreauit ac taetra,
ut supplicis uocem in nouissimo casu
contemptam haberes, a, nimis fero corde?

6, 7 haec ita dist. Munro, L. Muell. aliter alii. *gemelli*. *macelli* Baehr. *lecticulo* O Baehr. *lectulo* G edd. plerique. **9** *sociei* Scal. *socii et* V. **LVIII 1** *uestra* V. **5** *magna a*(*ad* G)*miremini* V. *magnanimīs Remi* Ellis, *magnanimi R.* Voss. *magnanimos R.* uulg. Post h. u. V habet LV 23-32. **LIX 1** *rufa rufulum* (genus quoddam tribuni militum) Pleitner, *rufa rufum* V; *Rufa Rufulum* Pallad. **LX 5** *contentam* V unde in O a prima manu *contenptam*, in G *conteptam*.

LXI

Collis o Heliconiei
cultor, Vraniae genus,
qui rapis teneram ad uirum
uirginem, o Hymenaee Hymen,
o Hymen Hymenaee,

cinge tempora floribus
suaue olentis amaraci,
flammeum cape, laetus huc
huc ueni niueo gerens
luteum pede soccum,

excitusque hilari die
nuptialia concinens
uoce carmina tinnula
pelle humum pedibus, manu
pineam quate taedam.

namque Vinia Manlio,
qualis Idalium colens
uenit ad Phrygium Venus
iudicem, bona cum bona
nubet alite uirgo,

floridis uelut enitens
myrtus Asia ramulis,
quos Hamadryades deae
ludicrum sibi rosido
nutriunt umore.

quare age huc aditum ferens
perge linquere Thespiae
rupis Aonios specus,
nympha quos super inrigat
frigerans Aganippe,

LXI 4, 5 *u. o hymenee hymen* | *o hymenee hymen* G, *u. o hȳmenee* | *hymen o hymence hymen* O. **16** *iunia* O. *mallio* V. **21** *uult* O ; cf. ad 190.

ac domum dominam uoca
coniugis cupidam noui,
mentem amore reuinciens,
ut tenax edera huc et huc
  arborem inplicat errans.

uosque item simul, integrae
uirgines, quibus aduenit
par dies, agite in modum
dicite 'o Hymenaee Hymen,
  o Hymen Hymenaee,'

ut lubentius, audiens
se citarier ad suom
munus, huc aditum ferat
dux bonae Veneris, boni
  coniugator amoris.

quis deus magis est ama-
tis petendus amantibus?
quem colent homines magis
caelitum? o Hymenaee Hymen,
  o Hymen Hymenaee.

te suis tremulus parens
inuocat, tibi uirgines
zonula soluont sinus,
te timens cupida nouos
  captat aure maritus.

tu fero iuueni in manus
floridam ipse puellulam
dedis a gremio suae
matris, o Hymenaee Hymen,
  o Hymen Hymenaee.

---

32 *coniugi* Pleitner. **40** *hymen* in fine uersus add. V ut in uu. 5, 50. **46, 47** *magis amatis | est p.* V, corr. Bergk. *m. anxiis* Haupt, *mage mutuis* Pleitner. post **49** V add. u. 65. **54** *nouos—maritos* V.

nil potest sine te Venus,
fama quod bona conprobet,
commodi capere : at potest
te uolente. quis huic deo
  conpararier ausit?

nulla quit sine te domus
liberos dare, nec parens
stirpe nitier : at potest
te uolente. quis huic deo
  conpararier ausit?

quae tuis careat sacris,
non queat dare praesides
terra finibus : at queat
te uolente. quis huic deo
  conpararier ausit?

claustra pandite ianuae,
uirgo, ades. uiden ut faces
splendidas quatiunt comas?

. . . . . .
. . . . . .

. . . . . .
. . . . . .
tardet ingenuos pudor.
quem tamen magis audiens
  flet, quod ire necesse est.

flere desine. non tibi, A-
runculeia, periculumst,
nequa femina pulcrior
clarum ab Oceano diem
  uiderit uenientem.

---

68 *uitier* (*es* O) V, corr. Auant. **77** *adest* V, corr. Schrader. ante **79** lacunam statuit Ellis, ante **80** L. Mueller. **83** *arunculeia* G, *aurunculeia* O, utrumque nactum apud edd. fauorem. nomen inter uu. 82, 83 diuisit Turnebus.

talis in uario solet
diuitis domini hortulo
stare flos hyacinthinus.
sed moraris, abit dies :
prodeas, noua nupta.

prodeas, noua nupta, si
iam uidetur, et audias
nostra uerba. uide ut faces
aureas quatiunt comas :
prodeas, noua nupta.

non tuos leuis in mala
deditus uir adultera
probra turpia persequens
a tuis teneris uolet
secubare papillis ;

lenta quin uelut adsitas
uitis inplicat arbores,
inplicabitur in tuom
conplexum. sed abit dies :
prodeas, noua nupta.

o cubile, quod omnibus
. . . .
. . . .
. . . .
candido pede lecti,

quae tuo ueniunt ero,
quanta gaudia, quae uaga
nocte, quae medio die
gaudeat ! sed abit dies :
prodeas, noua nupta.

tollite, *o* pueri, faces :
flammeum uideo uenire.

---

91 om. V. **94** *uiden* (*uideri* O) V. **99** *procatur. pia* V, corr. ϖ. **102** *quin* ϖ, *q;* (= *que*) G, *s;* (= *sed*) O.

ite, concinite in modum
'io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.'

ne diu taceat procax
Fescennina iocatio,
nec nuces pueris neget
desertum domini audiens
concubinus amorem.

da nuces pueris, iners
concubine: satis diu
lusisti nucibus: lubet
iam seruire Talasio.
concubine, nuces da.

sordebant tibi uilicae,
concubine, hodie atque heri:
nunc tuom cinerarius
tondet os. miser a miser
concubine, nuces da.

diceris male te a tuis
unguentate glabris, marite,
abstinere: sed abstine.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

scimus haec tibi quae licent
sola cognita: sed marito
ista non eadem licent.

---

120 *io* in hoc et sequentibus uu. bis et uiciens in *o* mutatum est ab edd. paene omnibus, ignorantibus scilicet primam litteram uim consonantis habere (ut ap. Mart. XI. 25), sicut et Dawesius (in Misc. Crit.) olim et nuper Munro docuerunt. **121** om. O. *io* in fine uersus add. G et hic et in uu. 146, 156, 161, 166. **122** *taceatis* V. **123** *locacio* O, *lotatio* G, corr. Heins. **141** om. V.

io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

nupta, tu quoque, quae tuos
uir petet, caue ne neges,
ni petitum aliunde eat.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

en tibi domus ut potens
et beata uiri tui,
quae tibi sine serui*at*
(io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee),

usque dum tremulum mouens
cana tempus anilitas
omnia omnibus adnuit.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

transfer omine cum bono
limen aureolos pedes,
rassilemque subi forem.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

aspice, intus ut accubans
uir tuos Tyrio in toro
totus inmineat tibi.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

illi non minus ac tibi
pectore uritur intimo

146, 156, 161, 166 om. O. **151** om. V, add. G ex corr. **154** *seruit* V. **167** *unus* V, corr. Statius. **171, 176, 181, 186** *io* in fine uersus add. V; cf. ad u. 40 et quae disputat Munro (Aduersar. in Catullum p. 195).

flamma, sed penite magis.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

mitte brachiolum teres,
praetextate, puell*ul*ae :
iam cubile adeat uiri.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

uos bonae senibus uiris
cognitae bene feminae,
collocate puellulam.
io Hymen Hymenaee io,
io Hymen Hymenaee.

iam licet uenias, marite :
uxor in thalamo tibist
ore floridulo nitens,
alba parthenice uelut
luteumue papauer.

at, marite, (ita me iuuent
caelites) nihilo minus
pulcer es, neque te Venus
neglegit. sed abit dies ;
perge, ne remorare.

non diu remoratus es,
iam uenis. bona te Venus
iuuerit, quoniam palam
quod cupis cupis et bonum
non abscondis amorem.

ille pulueris Africei
siderumque micantium

188 *est tibi* V, corr. *ω*. **190** *ul't* O (cf. u. 40) *uultu* G. **192-196** post 201 habet V. **194** *ad maritum tamen uiuenem* V, corr. Scaliger. **197** *remorata* G, *remota* O. **199** *inuenerit* V. **200** *q. c. capis* G ex corr. uulg. **202** *ericei* V, corr. Scal.

subducat numerum prius,
qui uostri numerare uolt
  multa milia ludei.

ludite ut lubet, et breui
liberos date. non decet
tam uetus sine liberis
nomen esse, sed indidem
  semper ingenerari.

Torquatus uolo paruolus
matris e gremio suae
porrigens teneras manus
dulce rideat ad patrem
  semhiante labello.

sit suo similis patri
Manlio et facile inscieis
noscitetur ab omnibus
et pudicitiam suae
  matris indicet ore.

talis illius a bona
matre laus genus adprobet,
qualis unica ab optima
matre Telemacho manet
  fama Penelopeo.

claudite ostia, uirgines :
lusimus satis. at, bonei
coniuges, bene ui*u*ite et
munere adsiduo ualentem
  exercete inuentam.

---

206 *ludere* V. **207** *et ludere et lubet* V. **216** *sed mihi ante* V, corr. Scal. **218** *insciens* V. **219** *obuieis* Pleitner, *omnibus n. a. inscieis* Dawes. **220** *suam* V, *suae* ω, *suo* coni. Baehr. (et nos). **230** *assidue* V.

LXII

Vesper adest, iuuenes, consurgite: Vesper Olympo
expectata diu uix tandem lumina tollit.
surgere iam tempus, iam pinguis linquere mensas;
iam ueniet uirgo, iam dicetur Hymenaeus.
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

Cernitis, innuptae, iuuenes? consurgite contra:
nimirum Oetaeos ostendit noctifer ignes.
sic certest; uiden ut perniciter exsiluere?
non temere exsiluere; canent quod uisere par est.
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

Non facilis nobis, aequales, palma paratast;
adspicite, innuptae secum ut meditata requirunt.
non frustra meditantur, habent memorabile quod sit.
nec mirum, penitus quae tota mente laborent.
nos alio mentes, alio diuisimus aures:
iure igitur uincemur; amat uictoria curam.
quare nunc animos saltem conuertite uestros;
dicere iam incipient, iam respondere decebit.
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee.

Hespere, qui caelo fertur crudelior ignis?
qui natam possis conplexu auellere matris,
conplexu*m* matris retinentem auellere natam,

LXII 3 *pinguis* O T(huanaeus codex), *pingues* G. **5** *Hymeno hymeneae hymenades o hymenaeae* T, *hy*(*i* O)*men o hy*(*i* O)*menee hy*(*i* O)*men ades o hymenee* V neque multo aliter uu. 18, 25, 38, 48, 66. **6** *consurgi eretera* T. **7** *oeta eos* T, *hoc eos* V. *imbres* T, *imber* V. **8** *certe est* Stat. *certe si* V, *cer tes. i* T. **9** *quo* V. *uisere* T V, *uincere* Auant. uulgo, *uiuere* Baehr. *parēt* V. **11** *nobilis* T. **12** *meditata requirunt* T, *meditare querunt* V. **13** *memora psile* T. **14** om. V. **15** *non* T. **17** *nō* V. *conmittite* V. **20** et **26** *quis* T, Baehr. *qui* V edd. paene omnes. **22** *conplexum* uos, *conplexu* T V, *conplexu—retinente* Baehr. *conplexua uelere*; altera *l* supra lineam scripto T.

et iuueni ardenti castam donare puellam.
quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

Hespere, qui caelo lucet iucundior ignis?
qui desponsa tua firmes conubia flamma,
quae pepigere uiri, pepigerunt ante parentes
nec iunxere prius quam se tuos extulit ardor.
quid datur a diuis felici optatius hora?
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

*

Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam

* *

namque tuo aduentu uigilat custodia semper.
nocte latent fures, quos idem saepe reuertens,
Hespere, mutato conprendis nomine Eous.
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

*

at lubet innuptis ficto te carpere questu.
quid tum, si carpunt, tacita, a, quem mente requirunt?
  Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

Vt flos in saeptis secretus nascitur hortis,
ignotus pecori, nullo conuolsus aratro,

---

24 *credelius* T. **25** *Kymeno hymencae Kymenades . o . Kymencae* T; similia peccat in uu. 48, 66. **26** (et **47** *iucunda*) *iucundior* T, *iocundior* (ut semper) V. **27** *conubia* T, *connubia* V. **28** *quo* V. *uir* T. **29** *uinxere* V. **30** *a* om. T. **32** *aequalis* T, fortasse recte. uu. **33-35**, uulgo Adulescentibus tributos, nos Puellis reddidimus, epiphonemate (35ᵃ), omisso in codd. post u. 35 (non post u. 32) collocato. **35** *comprendis* O, *comprchendis* G, *compcrendis* T, *deprendis* coni. Baehr. *Eous* Schrader, *eosdem* V, *eospem* T. post hunc uersum lacunae signum nos addidimus, om. uulg. **37** *a*, *quem* Baehr. *quema* T, *quam* V. **39** *ortis* V. **40** *conuolsus* T, *conclusus* V.

quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber

. . . .

multi illum pueri, multae optauere puellae :
idem cum tenui carptus defloruit ungui,
nulli illum pueri, nullae optauere puellae :
sic uirgo, dum intacta manet, dum cara suis est ;
cum castum amisit polluto corpore florem,
nec pueris iucunda manet nec cara puellis.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee !

Vt uidua in nudo uitis quae nascitur aruo
numquam se extollit, numquam mitem educat uuam,
sed tenerum prono deflectens pondere corpus
iam iam contingit summum radice flagellum ;
hanc nulli agricolae, nulli, a, coluere iuuenci :
at si forte eademst ulmo coniuncta marita,
multi illam agricolae, multi coluere iuuenci :
sic uirgo, dum intacta manet, dum inculta senescit ;
cum par conubium maturo tempore adeptast,
cara uiro magis et minus est inuisa parenti.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee!

At nec tu pugna cum tali coniuge, uirgo.
non aequomst pugnare, pater quoi tradidit ipse,
ipse pater cum matre, quibus parere necessest.
uirginitas non tota tuast, ex parte parentumst ;
tertia pars patrist, pars est data tertia matri,

---

41 *quaemuleens aure firma* T. post h. u. lacunam indicauit Spengel. **42** *obtauere* T. **43** et **44** desunt in T O. **45** *intaeta* T V, *innupta* Quint. IX 3 16. *dum c. suis est* Quint. *tum e. sui sed* T V. **49** *ct* T. **50** *ext. quā muniteam ducatuuā* T. **51** *pcr fleetens* T. **52** *flacellum* T. **53** *nulli, a, coluere* nos ; *multi acoluere* T, *nulli coluere* V, uulg. *iuuenci* hic et in u. 55, corruptum esse uidetur. *coloni* Baehr. *bubulci* Riese. **54** *apsi* T. *marito* V. **55** *acoluere* T, *aecoluere* V, corr. ω. **56** *tum ineulta* T. **58** *cura* T V. **59** *at nee tu* nos, *et* T V, *tu* (*tua* T) *nee* T V. *nei pugna* Baehr. **60** *equom est* T, *equo e.* V. **62** om. T. **63** *t. patris pars. ē. data t. m.* T, *t. pars patri ē data t. m.* O, *t. pars patri data pars data t. m.* G. alii alia, nos Hauptii coniecturam recepimus.

tertia sola tuast : noli pugnare duobus,
qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o Hymenaee, Hymen ades o Hymenaee !

LXIII

Super alta uectus Attis celeri rate maria
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit
adiitque opaca siluis redimita loca deae,
stimulatus ibi furenti rabie, uagus animi,
deuoluit ilei acuto sibi pondera silice.
itaque ut relicta sensit sibi membra sine uiro,
etiam recente terrae sola sanguine maculan*s*,
niueis citata cepit manibus leue typanum,
typanum *ac* ty*p*um Cybebes, tu*a*, mater, initia,
quatiensque terga taurei teneris caua digitis
canere haec suis adortast tremebunda comitibus :
'agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
simul ite, Dindymenae dominae uaga pecora,
aliena quae petentes *celere* exules loca
sectam meam executae duce me mihi comites
rabidum salum tulistis truculentaque pelag*i*
et corpus euirastis Veneris nimio odio,
hilarate, io, citatis erroribus animum.
mora tarda mente cedat : simul ite, sequimini
Phrygiam ad domum Cybebes, Phrygia ad nemora deae,

64 *solit tu est* T. *tuignare* T. **LXIII 1** *celeri* Terentianus Maurus 2899 aliique auctt. metrici, *celere* V. **3** *Rheae* L. Muell. **4** *ubi* V. *amnis* V, *animis* edd. complur. **5** *deuoluit* V, Mowat, coll. Nonn. 25, 311, *deuolsit* Haupt. *ilei* Bergk. *iletas* V, *ile* Lach. *icta* Statius. *pondere silices* V, *pondera silice* Auaut. (*silicei* Baehr.). **8** et **9** *tympanum* V, corr. Scal. *ac typum* C. Munro, *tubam Cibeles* V, *tuom*, *Cybebe* Lach. *tu* V. **10** *taurei* Lach. *tauri et* V. **13** *pectora* V. **14** *celere ex. l.* Baehr. *uelut ex. l. celeri* V, *uelut ex l.* Auant. uulg. **15** *secutae* Bergk. edd. plerique. **16** *rabidum* Bergk. al. *pelage* Victorius. **18** *io citatis* Baehr. *procitatis* Munro, *e(c G)rocitatis* V, *erae citatis* uulg. **20** *Rheae* L. Muell.

ubi cymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
tibicen ubi canit Phryx curuo graue calamo,
ubi capita Maenades ui iaciunt ederigerae,
ubi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
ubi sueuit illa diuae uolitare uaga cohors:
quo nos decet citatis celerare tripudiis.'
simul haec comitibus Attis cecinit notha mulier,
thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant,
uiridem citus adit Idam properante pede chorus.
furibunda simul anhelans uaga uadit, anim*am* agens,
comitata tympano Attis per opaca nemora dux,
ueluti iuuenca uitans onus indomita iugi:
rapidae ducem secuntur Gallae properipedem.
itaque ut domum Cybebes tetigere lassulae,
nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
piger his labante langore oculos sopor operit:
abit in quiete molli rabidus furor animi.
sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
lustrauit aethera album, sola dura, mare ferum,
pepulitque noctis umbras uegetis sonipedibus,
ibi Somnus excitum Attin fugiens citus abiit:
trepidante eum recepit dea Pasithea sinu.
ita de quiete molli rapida sine rabie
simul ipse pectore Attis sua facta recoluit,
liquidaque mente uidit sine queis ubique foret,
animo aestuante rusum reditum ad uada tetulit.
ibi maria uasta uisens lacrimantibus oculis,
patriam allocuta maestast ita uoce miseriter.
'patria o mei creatrix, patria o mea genetrix,
ego quam miser relinquens, dominos ut erifugae
famuli solent, ad Idae tetuli nemora pedem,

31 *animagens* O, *an* (cetera in rasura) G, *animi egens* Stat. edd. complur. **38** *mollis r.* V. *m . . . li rapidus* Festus p. 273 M. **42** *excitam* Lach. uulg. cf. 45, 51, 88, 89. **45** *ipsa* Lach. uulg. **49** *a. ita uoce miseritus maiestas* (*magestates* O) V, corr. Auant. *miseritus* Schwabe. **51** *misera* Froehlich.

ut aput niuem et ferarum gelida stabula forem
et earum omnia adirem furibunda latibula?
ubinam aut quibus locis te positam, patria, reor?
cupit ipsa pupula ad te sibi derigere aciem,
rabie fera carens dum breue tempus animus est.
egone a mea remota haec ferar in nemora domo?
patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
abero foro, palaestra, stadio et guminasiis?
miser a miser, querendumst etiam atque etiam, anime.
quod enim genus figuraest, ego non quod habuerim?
ego enim uir, ego adulescens, ego ephebus, ego puer,
ego guminasi fui flos, ego eram decus olei:
mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida,
mihi floridis corollis redimita domus erat,
linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
ego nunc deum ministra et Cybeles famula ferar?
ego Maenas, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
ego uiridis algida Idae niue amicta loca colam?
ego uitam agam sub altis Phrygiae columinibus,
ubi cerua siluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet.'
roseis ut hic labellis son*us ed*itus abiit,
geminas deorum ad auris noua nuntia referens,
ibi iuncta iuga resoluens Cybele leonibus
laeuomque pecoris hostem stimulans ita loquitur:
'agedum' inquit 'age ferox *i*, fac ut hunc furor *agitet*,

---

53 *ut caput* V. **54** uersus claudicans. *omnia* V, *ut* add. nos, *ad ima* Baehr. **56** *dirigere* V, corr. Baehr. **60** *guminasiis* Ellis, *gūmasiis* O, *gynnastis* G. **62** *figura est* V. *quod habuerim* Scal., *quid abierim* V, *quod obierim* Stat. **63** *enim uir* nos. *mulier*(*s* O) V, *puber* Scal. *iuuenis* Riese. **64** *gimnasti* V, corr. L. Muell. **66** *circulis* V. **68** *nunc* Santenius, *nec* V. *Rheae* L. Muell., *deae* Riese. *ferarum* V. **74** *hinc* V, *s. e.* Froehlich, *sonitus* V, *sonitus citus* Bentl. *adiit* V. **77** *pectoris* V. **78** *i* add. Scal. *agitet* add. ed. Cantab. a. 1702.

fac uti furoris ictu reditum in nemora ferat,
mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
age caede terga cauda, tua uerbera patere,
face cuncta mugienti fremitu loca retonent,
rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.'
ait haec minax Cybebe religatque iuga manu.
ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,
uadit, fremit, refringit uirgulta pede uago.
at ubi umida albicantis loca litoris adiit,
tenerumque uidit Attin prope marmora pelagi,
facit impetum: ille demens fugit in nemora fera:
ibi semper omne uitae spatium famula fuit.
dea magna, dea Cybebe, dea domina Dindymei,
procul a mea tuos sit furor omnis, era, domo:
alios age incitatos, alios age rabidos.

LXIV

Peliaco quondam prognatae uertice pinus
dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeeteos,
cum lecti iuuenes, Argiuae robora pubis,
auratam optantes Colchis auertere pellem
ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
caerula uerrentes abiegnis aequora palmis.
diua quibus retinens in summis urbibus arces
ipsa leui fecit uolitantem flamine currum,
pinea coniungens inflexae texta carinae.
illa rudem cursu prora imbuit Amphitriten.
quae simul ac rostro uentosum proscidit aequor,

---

79 *uti* Lach., *ut* V; *ui f. ictus* Baehr. **82** *face* ω, *fac* V. **85** *rabidum* coni. Schwabe. *animum* ω. **88** *teneram* Lach. uulg. **89** *illa* idem. **91** *dindimei* V. *Didymi dea domina* Scal. **92** *tuo* V. **93** *rapidos* V. **LXIV 3** *Aeaetaeos* al. **11** *primam* G, *post eam* O (per compendium scriptum), adscr. in margine *proram*. in archetypo fuerat *praeeam* compendiose scriptum, similia peccat O uu. 145, 153, 194. *prora* nos, *proram* Ellis, *prima* uulg. *Amphitrite* Ellis.

tortaque remigio spumis incanduit unda,
emersere freti candenti e gurgite uoltus
aequoreae monstrum Nereides admirantes.
illa (quaque alia ?) uiderunt luce marinas
mortales oculis nudato corpore Nymphas
nutricum tenus extantes e gurgite cano.
tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
tum Thetis humanos non despexit hymenaeos,
tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sensit.
o nimis optato saeclorum tempore nati
heroes, saluete, deum gens, o bona matrum
progenies, saluete iter*um* . . . . .
uos ego saepe meo, uos carmine conpellabo,
teque adeo eximie taedis felicibus aucte,
Thessaliae columen, Peleu, quoi Iuppiter ipse,
ipse suos diuom genitor concessit amores.
tene Thetis tenuit pulcerrima Nereine?
tene suam Tethys concessit ducere neptem,
Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?
queis simul optatae finito tempore luces
aduenere, domum conuentu tota frequentat
Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
dona ferunt prae se, declarant gaudia uoltu.
deseritur Cieros, linquont Phthiotica tempe
Crannonisque domos ac moenia Larisaea;
Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
non humilis curuis purgatur uinea rastris,

---

13 *totaque* V. **14** *freti* Schrader, *feri* V. *canenti* ω. **16** *illa atque* (*atque* om. O) V, *illac* (*illa* nos) *quaque alia?* Munro, *illa atque haud alia* Bergk. *uiderunt* edd., *uidere* V. **23** *gens* Schol. Veron. in Aen. 5, 80 Madv. *genus* V uulg. *matrum* Schol. Veron., *mater* V, *marte* Baehr. **23a** exstat in Schol. Veron., om. in V. uersus finem alii aliter supplent uelut *saluete bonarum* Peerlkamp, (*iterum*) *que iterumque bonarum* Munro. **28** *Nereine* Haupt, *nectine* V. **31** *que* V, corr. L. Mueller. *optato* V. *finite* O. **35** *Cieros* Meineke, *siros* V. **37** *Pharsalum* Pontanus, *Farsaliam* V.

non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
non glaebam prono conuellit uomere taurus,
squalida desertis rubigo infertur aratris.
ipsius at sedes, quacumque opulenta recessit
regia, fulgenti splendent auro atque argento.
candet ebur soliis, collucent pocula mensae,
tota domus gaudet regali splendida gaza.
puluinar uero diuae geniale locatur
sedibus in mediis, Indo quod dente politum
tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
 Haec uestis priscis hominum uariata figuris
heroum mira uirtutes indicat arte.
namque fluentisono prospectans litore Diae
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
indomitos in corde gerens Ariadna furores,
necdum etiam sese quae uisit uise*re* credit,
ut pote fallaci quae tunc primum excita somno
desertam in sola miseram se cernat harena.
immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,
inrita uentosae linquens promissa procellae.
quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
saxea ut effigies bacchantis, prospicit, eheu,
prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
non flauo retinens subtilem uertice mitram,
non contecta leui *n*udatum pectus amictu,
non tereti strophio lactentis uincta papillas,
omnia quae toto delapsa e corpore passim
ipsius ante pedes fluctus salis adludebant.
set neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
illa uicem curans toto ex te pectore, Theseu,
toto animo, tota pendebat perdita mente.
a misera, adsiduis quam luctibus externauit
spinosas Erycina serens in pectore curas

40, 41 transp. Ramler. uu. 38-42 edd. alii alio ordine legunt. **55** *seseque sui tui se credit*, corr. Voss. **61** *heue* V. **64** *uelatum* V, corr. Schwabe. **65** cf. Isid. Or. 19, 33 'Cinna ait *strophio lactantes cincta papillas*.' *luctantes* Muretus.

illa *ex* tempestate, ferox quo tempore Theseus
egressus curuis e litoribus Piraei
attigit iniusti regis Gortynia tecta.
nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneae poenas exsoluere caedis
electos iuuenes simul et decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
quis angusta malis cum moenia uexarentur,
ipse suom Theseus pro caris corpus Athenis
proicere optauit potius quam talia Cretam
funera Cecropiae nec funera portarentur,
atque ita naue leui nitens ac lenibus auris
magnanimum ad Minoa uenit sedesque superbas.
hunc simul ac cupido conspexit lumine uirgo
regia, quam suauis expirans castus odores
lectulus in molli conplexu matris alebat,
quales Eurotae progignunt flumina myrtos
auraue distinctos educit uerna colores,
non prius ex illo flagrantia declinauit
lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
funditus atque imis exarsit tota medullis.
heu misere exagitans in miti corde furores,
sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,
qualibus incensam iactastis mente puellam
fluctibus in flauo saepe hospite suspirantem !
quantos illa tulit languenti corde timores !
quam tum saepe magis fuluore expalluit auri !
cum saeuom cupiens contra contendere monstrum
aut mortem appeteret Theseus aut praemia laudis.
non ingrata tamen frustra munuscula diuis
promittens tacito succepit uota labello.
nam uelut in summo quatientem brachia Tauro

73 *ex* add. Baehr. *ferox quo t. ω*, *feroxque et t.* V. *f. qua robore* Froehlich. **75** *tempta* V, *templa ω*. **92** *pectore ω*, uulg. **94** *in miti ω*, *īmiti* O, *ī miti* G, *immiti* uulg. **100** *quanto* V, corr. Faernus. *fulgore* V, corr. Ritschl. **102** *oppeteret* G. **104** *succepit* Stat., *succendit* V, *suspendit ω*.

quercum aut conigeram sudanti cortice pinum
indomitus turbo contorquens flamine robur
eruit, (illa procul radicitus exturbata
prona cadit, late casu cuncta obuia frangens),
sic domito saeuom prostrauit corpore Theseus,
nequiquam uanis iactantem cornua uentis.
inde pedem sospes multa cum laude reflexit
errabunda regens tenui uestigia filo,
ne labyrintheis e flexibus egredientem
tecti frustraretur inobseruabilis error.
sed quid ego a primo digressus carmine plura
conmemorem, ut linquens genitoris filia uoltum,
ut consanguineae conplexum, ut denique matris,
quae misera in gnata deperdita laeta*batur*,
omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem,
aut ut uecta rati spumosa ad litora Diae
uenerit, aut ut eam deuincta*m* lumina somno
liquerit inmemori discedens pectore coniunx?
saepe illam perhibent ardenti corde furentem
clarisonas imo fudisse e pectore uoces,
ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
unde aciem *in* pelagi uastos protenderet aestus,
tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
mollia nudatae tollentem tegmina surae,
atque haec extremis maestam dixisse querellis,
frigidulos udo singultus ore cientem.
'Sicine me patriis auectam, perfide, ab aris,
perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?

---

106 *cornigeram* V. **107** *indomitum* (D) *turben* Spengel al. cf. fr. 10. **109** ita nos. *lateque cum* (*cū* O) *eius* V, tum *obuia* O, *omnia* G, *late quaecumque sibi* (*q. habet* Baehr.) *obuia* Stat., *l. qua est impetus o.* Lach., *lateque ruineis o.* Schwabe. **111** *uacuis* Baehr. **116** *a ω*, *cū* V. **119** *leta* V, *laetabatur* Lach., *lamentatur* Bucchel. (*-ata est* Conington), *gnata tabet d.*, *laeta* Baehr. **120** *portaret* V, corr. Stat. **121** *rati* Lach., *ratis* V. **122** *uenerit* add. Lach. alii alia legunt uelut *molli deuinctam* Baehr. *deuincta* V. **127** *in* add. *ω*. *pretenderet* V, *per tenderet* Baehr. **132** *oris ω*, edd. plerique.

sicine discedens neglecto numine diuom
inmemor, a, deuota domum periuria portas?
nullane res potuit crudelis flectere mentis
consilium? tibi nulla fuit clementia praesto,
inmite ut nostri uellet mi*se*rescere pectus?
at non haec quondam blanda promissa dedisti,
uoce mihi, non haec misera*m* sperare iubebas,
sed conubia laeta, sed optatos hymenaeos:
quae cuncta aerii discerpunt irrita uenti.
iam iam nulla uiro iuranti femina credat,
nulla uiri speret sermones esse fideles;
quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
nil metuont iurare, nihil promittere parcunt:
sed simul ac cupidae mentis satiata libidost,
dicta nihil meminere, nihil periuria curant.
certe ego te in medio uersantem turbine leti
eripui, et potius germanum amittere creui,
quam tibi fallaci supremo in tempore dessem.
pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
praeda, neque iniecta tumulabor mortua terra.
quaenam te genuit sola sub rupe leaena?
quod mare conceptum spumantibus expuit undis,
quae Syrtis, quae Scylla rapax, quae uasta Cha-
rybdis,
talia qui reddis pro dulci praemia uita?
si tibi non cordi fuerant conubia nostra,
saeua quod horrebas prisci praecepta parentis,
at tamen in uostras potuisti ducere sedes,
quae tibi iucundo famularer serua labore,
candida permulcens liquidis uestigia lymphis
purpureaue tuom consternens ueste cubile.
sed quid ego ignaris nequiquam conqueror auris,
externata malo, quae nullis sensibus auctae
nec missas audire queunt nec reddere uoces?

---

138 *miserescere* ω, *mirescere* O, *mitescere* G. **139** *blanda* O, *nobis* G. **140** *non nec* V, corr. ω. *misere* V. **148** *metuere* V, corr. Czwalina. **153** *intacta* V, *iniacta* uulg. **164** *aures* V, unde *aureis* Schwabe al. *conquerar* V.

ille autem prope iam mediis uersatur in undis;
nec quisquam adparet uacua mortalis in alga.
sic nimis insultans extremo tempore saeua
fors etiam nostris inuidit questibus aures.
Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
Gnosia Cecropiae tetigissent litora puppes,
indomito nec dira ferens stipendia tauro
perfidus in Creta religasset nauita funem,
nec malus hic celans dulci crudelia forma
consilia in nostris requiesset sedibus hospes!
nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
Sidoniosne petam montes? a, gurgite lato
discernens ponti truculentum ubi diuidit aequor?
an patris auxilium sperem? quemne ipsa reliqui,
respersum iuuenem fraterna caede secuta?
coniugis an fido consoler memet amore?
quine fugit lentos incuruans gurgite remos?
praeterea nullo litus, sola insula, tecto,
nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
nulla fugae ratio, nulla spes: omnia muta,
omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
non tamen ante mihi languescent lumina morte,
nec prius a fesso secedent corpore sensus,
quam iustam a diuis exposcam prodita multam,
caelestumque fidem postrema conprecer hora.
quare facta uirum multantes uindice poena,
Eumenides, quibus anguino redimita capillo
frons expirantis praeportat pectoris iras,
huc huc aduentate, meas audite querellas,
quas ego, uae, misera extremis proferre medullis
cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
quae quoniam uerae nascuntur pectore ab imo,
uos nolite pati nostrum uanescere luctum,
sed quali sola*m* Theseus me mente reliquit,

---

168 *acta* Heins. ut in u. 60. **178** *Sidoniosne* Baehr., *idoneosne* V, *Idaeosne* B. Guarinus, *Idomeneusne* Lach. **179** *ubi* om. edd. complur. **184** *litus solum, nullo i. t.* Scal. alia alii.

tali mente, deae, funestet seque suosque.'
  Has postquam maesto profudit pectore uoces,
supplicium saeuis exposcens anxia factis,
adnuit inuicto caelestum numine rector,
quo motu tellus atque horrida contremuerunt
aequora concussitque micantia sidera mundus.
ipse autem caeca mente*m* caligine Theseus
consitus oblito dimisit pectore cuncta,
quae mandata prius constanti mente tenebat,
dulcia nec maesto sustollens signa parenti
sospitem Erechtheum se ostendit uisere portum.
namque ferunt olim, classi cum moenia diuae
linquentem gnatum uentis concrederet Aegeus,
talia conplexum iuueni mandata dedisse.
'gnate mihi longe iucundior unice uita,
reddite in extrema nuper mihi fine senectae, 217
gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus, 216
quandoquidem fortuna mea ac tua feruida uirtus
eripit inuito mihi te, quoi languida nondum
lumina sunt gnati cara saturata figura:
non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
sed primum multas expromam mente querellas,
canitiem terra atque infuso puluere foedans,
inde infecta uago suspendam lintea malo,
nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
carbasus obscurata decet ferrugine Hibera.
quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
quae nostrum genus ac sedes defendere Erechthei
adnuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
tum uero facito ut memori tibi condita corde
haec uigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas,
ut simul ac nostros inuisent lumina collis,

---

205 *quo motu* Heyse, *quō tūc* V. **211** *Erechtheum* Voss., *ereptum* V. **212** *castae ω*, edd. complur. **213** *cum crederet* V, corr. Auant. **215** *longe* Hoeufft, *longa* V, edd. complur. **217, 216** inter se transp. Baehr. **227** *decet* Lach., *dicet* V, Ell.

funestam antennae deponant undique uestem,
candidaque intorti sustollant uela rudentes,
quam primum cernens ut laeta gaudia mente
agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.'
haec mandata prius constanti mente tenentem
Thesea ceu pulsae uentorum flamine nubes
aerium niuei montis liquere cacumen.
at pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
anxia in adsiduos absumens lumina fletus,
cum primum inflati conspexit lintea ueli,
praecipitem sese scopulorum e uertice iecit,
amissum credens inmiti Thesea fato.
sic funesta domus ingressus tecta paterna
morte ferox Theseus qualem Minoidi luctum
obtulerat mente inmemori talem ipse recepit.
quae tamen aspectans cedentem maesta carinam
multiplices animo uoluebat saucia curas.
at parte ex alia florens uolitabat Iacchus
cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.

*

quae tum alacres passim lymphata mente furebant,
euhoe bacchantes, euhoe capita inflectentes.
harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
pars e diuolso iactabant membra iuuenco,
pars sese tortis serpentibus incingebant
pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
orgia quae frustra cupiunt audire profani,
plangebant aliae proceris tympana palmis
aut tereti tenues tinnitus aere ciebant,
multis raucisonos efflabant cornua bombos
barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice uestis decorata figuris

---

post **235** uulg. inseritur fragm. 9. **243** *inflati* V, Ellis, *infecti* ω, uulg. ante **254** excidisse aliquid uidetur. *quae tum* Bergk, *qui tum* V, *qui cum* Baehr. nullam lacunam esse statuens. **263** *multis* B. Pisanus, *multi* V.

puluinar conplexa suo uelabat amictu.
quae postquam cupide spectando Thessala pubes
expletast, sanctis coepit decedere diuis.
hic, qualis flatu placidum mare matutino
horrificans Zephyrus procliuis incitat undas
Aurora exoriente uagi sub limi*n*a Solis,
quae tarde primum clementi flamine pulsae
procedunt leuiterque sonant plangore cachinni,
post uento crescente magis magis increbescunt
purpureaque procul nantes a luce refulgent,
sic ibi uestibulo linquentes regia tecta
ad se quisque uago passim pede discedebant.
quorum post abitum princeps e uertice Pelei
aduenit Chiron portans siluestria dona:
nam quoscumque ferunt campi, quos Thessala magnis
montibus ora creat, quos propter fluminis undas
aura *a*perit flores tepidi fecunda Fauoni,
hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
quo permulsa domus iucundo risit odore.
confestim Penios adest, uiridantia Tempe,
Tempe, quae siluae cingunt super inpendentes,
Haemonisin linquens Doris celebranda choreis,
non *u*acuos: namque ille tulit radicitus altas
fagos ac recto proceras stipite laurus,
non sine nutanti platano lentaque sorore
flammati Phaethontis et aeria cupressu.
haec circum sedes late contexta locauit,
uestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,

---

270 *proeliuit*, *s* suprascr. O, *procliuis* Baehr., *procliuas* G, uulg. **273** *leuiterque* O, *leuiter* G, *lenique sonant* Froehlich. **276** *tum* G suprascr. *al' tibi*, *tn̄* (= *tamen*) O, *ibi* Haupt. *uestibulo* Schrader, *uestibuli* V. **280** *quodcumque* V. **282** *aperit* Housman, *aura perit* O (uulg.), *aura parit* G (sed in rasura), *aura perit* aliquot codd. **287** *Haemonisin* Heins., *Minosim* V, *Naiasin* Haupt., alia alii. *Doris. duris* Madv., *erebris* Lach. **288** *non ac*(*e*)*uos* V, corr. Guarinus.

extenuata gerens ueteris uestigia poenae,
quam quondam Scythica restrictus membra catena
persoluit pendens e uerticibus praeruptis.
inde pater diuom sancta cum coniuge natisque
aduenit, caelo te solum, Phoebe, relinquens
unigenamque simul cultricem montibus Idri:
Pelea nam tecum pariter soror aspernatast
nec Thetidis taedas uoluit celebrare iugalis.
qui postquam niueis flexerunt sedibus artus,
large multiplici constructae sunt dape mensae,
cum interea infirmo quatientes corpora motu
ueridicos Parcae coeperunt edere cantus.
his corpus tremulum conplectens undique uestis
candida purpurea talos incinxerat ora,
at roseo niueae residebant uertice uittae,
aeternumque manus carpebant rite laborem.
laeua colum molli lana retinebat amictum,
dextera tum leuiter deducens fila supinis
formabat digitis, tum prono in pollice torquens
libratum tereti uersabat turbine fusum,
atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
laneaque aridulis haerebant morsa labellis,
quae prius in leui fuerant extantia filo:
ante pedes autem candentis mollia lanae
uellera uirgati custodibant calathisci.
haec tum clarisona pellentes uellera uoce
talia diuino fuderunt carmine fata,
carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.

'O decus eximium magnis uirtutibus augens,
Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores,
ueridicum oraclum. sed uos, quae fata secuntur,
currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

296 *Scythica* Riese, *silici* V, edd. complur. **298** *gnatisque* V. **300** *ydri* V, *Idri* Voss., *Iri* Ellis, *Istri* Baehr. **304** *sunt exstructae* Baehr. **309** *at roseo niuee* V, corr. Guarinus, *annoso* Schulze. **320** *uellentes* Fruterius. **322** *arguit* Lach. **326** *uos quos* coni. Schwabe.

adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus, adueniet fausto cum sidere coniunx,
quae tibi flexanimo mentem perfundat amore
languidulosque paret tecum coniungere somnos,
leuia substernens robusto bracchia collo.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

nulla domus tales umquam contexit amores,
nullus amor tali coniunxit foedere amantes,
qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

nascetur uobis expers terroris Achilles,
hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
qui persaepe uago uictor certamine cursus
flammea praeuertet celeris uestigia ceruae.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

non illi quisquam bello se conferet heros,
cum Phrygii Teucro manabunt sanguine campi,
Troicaque obsidens longinquo moenia bello
periuri Pelopis uastabit tertius heres.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

illius egregias uirtutes claraque facta
saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
cum incultum cano soluent a uertice crinem
putridaque infirmis uariabunt pectora palmis.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

namque uelut densas praesternens messor aristas
sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

---

330 om. O. **334** *umquam tales* V. *conexit* Lach. **344** *campi* ω. *tenen* G, *teuen* O. *Phrygiae—terrae* Stat. alia alii. **350** ita Baehr. *c. in ciuium* (*inciuum* ex *inciuos* factum O) *canos s. a. u.* V, tum *crimen* O, *crines* G. *in cinerem canos s. a. u. crines* ω, uulg. **353** *praesternens* Scal., *praecernens* O, *praeterriens* G a prima manu, *prosternens* ω, *praecerpens* uulg. *cultor* G.

testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
quae passim rapido diffunditur Hellesponto,
cuius iter caesis angustans corporum aceruis
alta tepefaciet permixta flumina caede.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

*

denique testis erit morti quoque reddita praeda,
cum terrae ex celso coaceruatum aggere bustum
excipiet niueos percussae uirginis artus.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

nam simul ac fessis dederit fors copiam Achiuis
urbis Dardaniae Neptunia soluere uincla,
alta Polyxenia madefient caede sepulcra,
quae, uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
proiciet truncum submisso poplite corpus.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

quare agite optatos animi coniungite amores.
accipiat coniunx felici foedere diuam,
dedatur cupido iamdudum nupta marito.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

non illam nutrix orienti luce reuisens
hesterno collum poterit circumdare filo,
anxia nec mater discordis maesta puellae
secubitu caros mittet sperare nepotes.
  currite ducentes subtegmina, currite, fusi.'

Talia praefantes quondam felicia Pelei
carmina diuino cecinerunt pectore Parcae.
praesentes namque ante domos inuisere castas
heroum et sese mortali ostendere coetu
caelicolae nondum spreta pietate solebant.

---

364 *perculsae* V, Ellis. **366** *ac* ω, *hanc* V. **378 = 375** om. O. **379, 380** om. O. **383** *cecinere* G, *cernere* O, *cecinere e* Baehr. **385** *heroum et* I. B. Sigicellus, *Nereus* V. post **385** V habet LXVII 21.

saepe pater diuom templo in fulgente, reuisens
annua cum festis uenissent sacra diebus,
conspexit terra centum procumbere tauros.
saepe uagus Liber Parnasi uertice summo
Thyadas effusis euantis crinibus egit.

*

cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
acciperent laeti diuom fumantibus aris.
saepe in letifero belli certamine Mauors
aut rapidi Tritonis era aut Rhamnusia uirgo
armatas hominumst praesens hortata cateruas.
sed postquam tellus scelerest imbuta nefando,
iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
perfudere manus fraterno sanguine fratres,
destitit extinctos natus lugere parentes,
optauit genitor primaeui funera nati,
liber ut innuptae poteretur flore nouercae,
ignaro mater substernens se inpia nato
inpia non ueritast diuos scelerare penates:
omnia fanda nefanda malo permixta furore
iustificam nobis mentem auertere deorum.
quare nec tales dignantur uisere coetus,
nec se contingi patiuntur lumine claro.

LXV

Etsi me adsiduo defectum cura dolore
  seuocat a doctis, *H*ortale, uirginibus,
nec potis est dulcis Musarum expromere fetus
  mens animi, (tantis fluctuat ipsa malis:

---

387 *reuisens* V, *residens* Baehr. **389** *terrai* (h. e. *terrae*) coni. Baehr. *tauros* ω, *currus* V. **391** *Thyadas* V, *Thyiadas* edd. complur. lacunam post h. u. statuit L. Mueller. **395** *ramūsia* O, *ranusia* G, *Amarunsia* u., h. e. Diana, Baehr. **402** *liber ut hinc nuptae p. fl. nouellae* Baehr. **404** *penates* ω, *parentes* V. **LXV 1** *confectum* G. **2** et **15** *Ortale* V, uulg.

namque mei nuper Lethaeo gurgite fratris
pallidulum manans adluit unda pedem,
Troia Rhoeteo quem subter litore tellus
ereptum nostris obterit ex oculis.
*
[adloquar, audiero numquam tua . . loquentem,]
numquam ego te, uita frater amabilior,
aspiciam posthac. at certe semper amabo,
semper maesta tua carmina morte c*an*am,
qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulia*s* *ab*sumpti fata gemens Itylei) —
sed tamen in tantis maeroribus, *H*ortale, mitto
haec expressa tibi carmina Battiadae,
ne tua dicta uagis nequiquam credita uentis
effluxisse meo forte putes animo,
ut missum sponsi furtiuo munere malum
procurrit casto uirginis e gremio,
quod miserae oblitae molli sub ueste locatum,
dum aduentu matris prosilit, excutitur:
atque illud prono praeceps agitur decursu,
huic manat tristi conscius ore rubor.

LXVI

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
qui stellarum ortus comperit atque obitus,
flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
ut cedant certis sidera temporibus,
ut Triuiam furtim sub Latmia saxa relegans
dulcis amor guro deuocet aerio,
idem me ille Conon caelesti in lumine uidit
e Beroniceo uertice caesariem
fulgentem clare, quam cunctis illa deorum

---

9 deest in V et aliis multis codd. habet D cum quibusdam aliis. 12 *morte tegam* **V, corr. ω. LXVI 6** *guro* = *gyro* **(ω),** *goero* Scal., *guioclero* V. **7** *in lumine* Voss., *in limine* Baehr., *numine* V. **9** *cunctis* Haupt, *multis* V. *dearum* **V.**

leuia protendens bracchia pollicitast,
qua rex tempestate nouo auctus hymenaeo
uas*tat*um finis *iu*erat Assyrios,
dulcia nocturnae portans uestigia rixae,
quam de uirgineis gesserat exuuiis.
estne nouis nuptis odio Venus? anne maritum
frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
ubertim thalami quas intra limina fundunt?
non, ita me diu*i*, uera gemunt, iuerint.
id mea me multis docuit regina querellis
inuisente nouo proelia torua uiro.
at tu non orbum luxti deserta cubile,
sed fratris cari flebile discidium!
quam penitus maestas exedit cura medullas!
ut tibi tum toto pectore sollicitae
sensibus ereptis mens excidit! at *te* ego certe
cognoram a parua uirgine magnanima*m*.
anne bonum oblita's facinus, quo regium adepta's
coniugium, quo non fortius ausit alis?
sed tum maesta uirum mittens quae uerba locuta's!
Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu!
quis te mutauit tantus deus? an quod amantes
non longe a caro corpore abesse uolunt?
atque ibi *me* cunctis pro dulci coniuge diuis
non sine taurino sanguine pollicita's,
sei reditum tetulisset. is *h*aut in tempore longo
captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
quis ego pro factis caelesti reddita coetu
pristina uota nouo munere dissoluo.
inuita, o regina, tuo de uertice cessi,
inuita: adiuro teque tuomque caput,

11 *nouo mactus* Anna Fabri. **15** *anne ω*, *atque* V, quod seruat Heyse, *falsis* (16) in *salsis* mutato. *maritum* nos, *parentum* V. **17** *lumina* V. **21** *at ω*, *et* V, *an ω*, edd. complur. **22** *dissidium* V. **23** *quam* Bentl., *cum* V. **27** *adepta's* Lach., *adeptos* O, *adeptus* G. **28** *quo n. fortius* Muret., *quod n. fortior* V. *ausit* B. Pisanus, *aut sit* V. **33** *me* Colotius et Perreius, *pro* V. **35** *sei* Schwabe, *si* uulg., *sed* V.

digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:
sed qui se ferro postulet esse parem?
ille quoque euersus mons est, quem maximum in oris
progenies Thiae clara superuehitur,
cum Medi peperere nouom mare, cumque iuuentus
per medium classi barbara nauit Athon.
quid facient crines, cum ferro talia cedant?
Iuppiter, ut Chalybon omne genus pereat,
et qui principio sub terra quaerere uenas
institit ac ferri stringere duritiem!
abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
unigena inpellens nutantibus aera pennis
obtulit Arsinoes Locridos ales equos,
isque per aetherias me tollens auolat umbras
et Veneris casto collocat in gremio.
ipsa suom Zephyritis eo famulum legarat,
Graia Canopieis incola litoribus.
inde Venus, uario ne solum in lumine caeli
ex Ariadneis aurea temporibus
fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
deuotae flaui uerticis exuuiae,
uuidulam a fletu cedentem ad templa deum me
sidus in antiquis diua nouom posuit:
uirginis et saeui contingens namque Leonis
lumina, Callisto iuncta Lycaoniae,
uertor in occasum, tardum dux ante Booten,
qui uix sero alto mergitur Oceano,

43 *maxima* V, corr. Voss. **44** *Thiae* Voss., *phi*(*y* G)*tie* V. **45** *propere* V, *pepercre* uel *rupere* ω. **48** *Chalybon* Politianus, *Chalybum* Lach., *celitum* G, *celerum* O. cf. Call. Fr. 35[c] Χαλύβων ὡς ἀπόλοιτο γένος. **50** *ferri stringere* Heyse, *ferris fringere* (*fingere* G) V, *ferri fingere* ω, edd. complur. **54** *Locridos* Bentl., *elocridicos* V. *alis equos* V. **58** *Graia* uulg., *Graiia* Baehr., *gratia* V. **59** locus uexatissimus. *hi dii uen ibi uario* V unde nos *inde Venus u.*, *hic iuueni Ismario* Ellis, *hic*, *niuei u.* Baehr. *numine* V. **63** *uuidulam* B. Guarinus, *uindulam* V, *umidulam* Ellis. **66** *iuxta Licaonia* V, corr. Parthenius.

sed quamquam me nocte premunt uestigia diuom,
lux autem canae Tethyi restitu*it*,
pace tua fari hic liceat, Rhamnusia uirgo,
namque ego non ullo uera timore tegam,
nec si me infestis discerpent sidera dictis,
condita qui*n* uerei pectoris euoluam):
non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
afore me a dominae uertice discrucior,
quicum ego, dum uirgo fuit omnibus exp*l*ens
unguentis *se*, una milia multa bibi.
nunc uos optato quom iunxit lumine taeda,
non prius unanimis corpora coniugibus
tradite nudantes reiecta ueste papillas,
quam iucunda mihi munera libet onyx,
uoster onyx, casto colitis quae iura cubili.
sed quae se inpuro dedit adulterio,
illius, a, mala dona leuis bibat irrita puluis:
namque ego ab indigneis praemia nulla peto.
sed magis, o nuptae, semper concordia uostras
semper amor sedes incolat adsiduos.
tu uero, regina, tuens cum sidera diuam
placabis festis luminibus Venerem,
unguinis expertem ne siris esse tuam me,
sed potius largis adfice muneribus.
sidera cur retinent? iterum coma regia fiam:
proximus Hydrochoi fulgeret Oarion!

---

70 *aut—restitucm* V, *autem* ω, *restituit* Lach. **74** *qui uere p. euolue* V, *quin ueri* (*uerei* Lach.) *p. euoluam* ω, *quae ueri p. euoluo* Baehr. **77, 78** *explens se unguentis* Doering (*unguentisse* Munro), *expers unguentis* V, Schwabe, Ellis, *expersa unguentis* Heins., Baehr., *expers unguenti Surii* (*-iei*) Passeratius. **79** *quum* Corradinus de Allio, *quem* V, *quas* ω. **80** *prius* ω, *post* V; cf. LXIV 11. **83** *colitis* V, *petitis* D cum quibusdam aliis. **86** *indigetis* G, *indignatis* O unde *indigneis* nos (*indignis* uulg.). **91** *sanguinis* V, corr. Bentl. *ne* Scal., *non* V. *siris* Haupt (*siueris* Scal.). **92** *effice* V. **93** ita Marklandus. *s. cur iterent utina*(*m* G) *coma r. f.* V, *s. corruerint utinam* Lach. **94** *fulgoret* Baehr. quod idem est ac *fulgeret*.

LXVII

O dulci iucunda uiro, iucunda parenti,
  salue, teque bona Iuppiter auctet ope,
ianua, quam Balbo dicunt seruisse benigne
  olim, cum sedes ipse senex tenuit,
quamque ferunt rursus nato seruire maligne,
  postquam es porrecto facta marita sene.
dic agedum nobis, quare mutata feraris
  in dominum ueterem deseruisse fidem.
'non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)
  culpa meast, quamquam dicitur esse mea,
nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam:
  uerum, is mos populi, ianua quippe facit,
qui, quacumque aliquid reperitur non bene factum,
  ad me omnes clamant: 'ianua, culpa tuast.'
non istuc satis est uno te dicere uerbo,
  sed facere ut quiuis sentiat et uideat.
'qui possum? nemo quaerit nec scire laborat.
  nos uolumus: nobis dicere ne dubita.
'primum igitur, uirgo quod fertur tradita nobis,
  falsumst. non illam uir prior attigerat,
languidior tenera cui pendens sicula beta
  numquam se mediam sustulit ad tunicam:
sed pater illius gnati uiolasse cubile
  dicitur et miseram conscelerasse domum,
siue quod inpia mens caeco flagrabat amore,
  seu quod iners sterili semine natus erat,
et quaerendus *is* unde foret neruosius illud,

LXVII 5 *nato* Froehlich, *uoto* V, uulg. *seruire* Riese, *seruisse* V, uulg. *maligne* O, *maligno* G. **6** *marite* V. **7** *age de* V. **12** ita nos. *uerum istius populi ianua* V, *u. isti populi i.* codd. deteriores plerique. *u. est uox populi i.* Baehr., *u. isto in populo i.* Riese, alia alii. *quippe facit* Munro, *qui te facit* V, *quid faciet?* Riese (*faciat?* Voss.). **20** *attigerat* ω, *attigerit* V. **21** om. O. cf. LXIV 385. **23** *ipsius* Muret. **27** *is* add. Lach.

quod posset zonam soluere uirgineam.'
egregium narras mira pietate parentem,
qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
'atqui non solum hoc dicit se cognitum habere
Brixia † chineae supposita speculae,
flauos quam molli percurrit flumine Mella,
Brixia Veronae mater amata meae;
sed de Postumio et Corneli narrat amore,
cum quibus illa malum fecit adulterium.'
dixerit hic aliquis: quid? tu istaec, ianua, nosti?
cui numquam domini limine abesse licet,
nec populum auscultare, sed hic suffixa tigillo
tantum operire soles aut aperire domum?
'saepe illam audiui furtiua uoce loquentem
solam cum ancillis haec sua flagitia,
nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi
sper*ar*et nec linguam esse nec auriculam.
praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
nomine, ne tollat rubra supercilia.
longus homost, magnas qu*oi* lites intulit olim
falsum mendaci uentre puerperium.'

LXVIII

Quod mihi fortuna casuque oppressus acerbo
conscriptum hoc lacrimis mittis epistolium,
naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis
subleuem et a mortis limine restituam,
quem neque sancta Venus molli requiescere somno
desertum in lecto caelibe perpetitur,
nec ueterum dulci scriptorum carmine Musae
oblectant, cum mens anxia peruigilat,
id gratumst mihi, me quoniam tibi dicis amicum,

---

31 *hoc* om. G, *se dicit* aliqui codd., edd. **32** *Cycneae supposita speculae* Vulp., *chinea suppositum specula* V. **33** *praecurrit* Auant., alii. *Mello* V, Baehr. **34** *tuae* Scal. **37** *qui—nosti?* uulg. *iste* V. **39** *hec* V. **44** *sperēt* V. **46** *te* V.

muneraque et Musarum hinc petis et Veneris:
sed tibi ne mea sint ignota *in*commoda, Ma*n*li,
neu me odisse putes hospitis officium,
accipe, quis merser fortunae fluctibus ipse,
ne amplius a misero dona beata petas.
tempore quo primum uestis mihi tradita purast,
iucundum cum aetas florida uer ageret,
multa satis lusi: non est dea nescia nostri,
quae dulcem curis miscet amaritiem:
sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
abstulit. o misero frater adempte mihi,
tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
tecum una totast nostra sepulta domus,
omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
quae tuos in uita dulcis alebat amor.
quoius ego interitu tota de mente fugaui
haec studia atque omnis delicias animi.
quare, quod scribis 'Veronae turpe Catullo
esse, quod hic quisquis de meliore nota*st*
frigida deserto tepefecit membra cubili':
id, Man*l*i, non est turpe, magis miserumst.
ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,
haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
nam quod scriptorum non magnast copia apud me,
hoc fit, quod Romae uiuimus: illa domus,
illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas:
huc una ex multis capsula me sequitur.
quod cum ita sit, nolim statuas nos mente maligna
id facere aut animo non satis ingenuo,
quod tibi non utriusque petenti copia praestost:
ultro ego deferrem, copia siqua foret.

LXVIII 11 *mali* V, *Mani* Lach. **16** om. O. **27** '*Veronae —cubili*' (29) haec ipsius Manli uerba esse primus docuit Munro. idem cum V *Catulle*. **28** *quiuis* Lach. (*e*)*st* add. Perreius. **29** *tepefecit* uel *tepefactat* ω, *tepefacit* V, *tepefaxit* Lach., *tepefactet* Bergk, uulg. **39** *praesto* Froehlich, *posta* V, *prompta* Baehr., *parta* Schwabe.

LXVIII*

Non possum reticere, deae, qua me Allius in re
iuuerit aut quantis iuuerit officiis,
nei fugiens saeclis obliuiscentibus aetas
illius hoc caeca nocte tegat studium :
sed dicam uobis, uos porro dicite multis
milibus et facite haec charta loquatur anus

. . . .

notescatque magis mortuos atque magis,
nei tenuem texens sublimis aranea telam
in deserto Alli nomine opus faciat.
nam, mihi quam dederit duplex Amathusia curam,
scitis, et in quo me torruerit genere,
cum tantum arderem quantum Trinacria rupes
lymphaque in Oetaeis Malia Thermopylis,
maesta neque adsiduo tabescere lumina fletu
cessarent tristique imbre madere genae.
qualis in aerii perlucens uertice montis
riuos muscoso prosilit e lapide,
qui cum de prona praeceps est ualle uolutus,
per medium densi transit iter populi,
du*l*ce uiatori lasso in sudore leuamen,
cum grauis exustos aestus hiulcat agros :
hic, uelut in nigro iactatis turbine nautis
lenius aspirans aura secunda uenit,
iam prece Pollucis, iam Castoris inplorata,

LXVIII* Hoc carmen cum praecedente coniungunt codd. omnes, edd. aliquot. seiunxit Ramler. **1** *quam fallius* V, corr. Scal. **3** *nei* Baehr., *nec* codd. post **6** interuallum in G. post u. **9** V habet *iocundum cometas florida ut ageret;* cf. LXVIII 16. **12** *corruerit* V, corr. *ϛ*. **15** *numula* G, *numula* O, corr. *ω*, *pupula* Ellis. **20** *sensim* Haupt. **21** *uiatorum* O, edd. plerique. *lasso ω*, *basso* V, *salso* Baehr. *leuamus* V. **25** *implorata ϛ*, *implorate* V, *imploratu* Lach.

tale fuit nobis Allius auxilium.
is clausum lato patefecit limite campum,
isque domum nobis isque dedit dominam,
ad quam communes exerceremus amores.
quo mea se molli candida diua pede
intulit et trito fulgentem in limine plantam
innixa arguta constituit solea,
coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Protesilaeam Laudamia domum
incepta*m* frustra, nondum cum sanguine sacro
hostia caelestis pacificasset eros.
nil mihi tam ualde placeat, Rhamnusia uirgo,
quod temere inuitis suscipiatur eris.
quam ieiuna pium desideret ara cruorem,
doctast amisso Laudamia uiro,
coniugis ante coacta noui dimittere collum,
quam ueniens una atque altera rursus hiemps
noctibus in longis auidum saturasset amorem,
posset ut abrupto uiuere coniugio,
quod scibant Parcae non longo tempore abesse,
si miles muros isset ad Iliacos :
nam tum Helenae raptu primores Argiuorum
coeperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia, nefas, commune sepulcrum Asiae Europaeque,
Troia uirum et uirtutum omnium acerba cinis,
quaene etia*m* nostro letum miserabile fratri
attulit. ei misero frater adempte mihi,
ei misero fratri iucundum lumen ade*m*ptum,
tecum una totast nostra sepulta domus,
omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
quae tuos in uita dulcis alebat amor.

26 *allius* (in margine *l' manllius*) O, *manlius* G. **27** *classum* G, *clussum* Schwabe. **28** *dominae* Froehlich, alii. **42** *hyemps* O, *hyēms* G. **44** *abrupto* G, *abinnupto* O, *absumpto* Baehr. **45** *scirant* L. Mueller. *abesse* ω, *abisse* V, edd. plerique, *obisse* Baehr. **51** *que uetet id* V, corr. Heinsius, *uae te* Scal. *frater* V. **54-56** (= LXVIII* 22-24) edd. aliquibus suspecti sunt.

quem nunc tam longe non inter nota sepulcra
nec prope cognatos conpositum cineres,
sed Troia obscena, Troia infelice sepultum
detinet extremo terra aliena solo.
ad quam tum properans fertur *simul* undique pubes
Graeca penetralis deseruisse focos,
nei Paris abducta gauisus libera moecha
otia pacato degeret in thalamo.
quo tibi tum casu, pulcherrima Laudamia,
ereptumst uita dulcius atque anima
coniugium : tanto te absorbens uertice amoris
aestus in abruptum detulerat barathrum,
quale ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum
siccare emulsa pingue palude solum,
quod quondam caesis montis fodisse medullis
audit falsiparens Amphitryoniades,
tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
perculit imperio deterioris eri,
pluribus ut caeli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
sed tuos altus amor barathro fuit altior illo,
qui tamen indomitam ferre iugum docuit:
nam nec tam carum confecto aetate parenti
una caput seri nata nepotis alit,
qui, cum diuitiis uix tandem inuentus auitis
nomen testatas intulit in tabulas,
inpia derisi gentilis gaudia tollens
suscitat a cano uolturium capiti :
nec tantum niueo gauisast ulla columbo
conpar, quae multo dicitur inprobius
oscula mordenti semper decerpere rostro,

---

58 *cineris* V. **61** *simul* add. ω, *cuncta* Froehlich. **62** *Graia* L. Muell., forma apud poetas magis usitata. **63** *nei* Baehr., *nec* O, *ne* G. **70** *siccari* V, corr. Schrader. **72** *audet* codd., corr. Palmerius. **78** *tamen* (*tn̄*) *indomitam* Heins., *tunc i.* Corrad. de Allio, *tuum domitum* V.

quam quae praecipue multiuolast mulier.
sed tu horum magnos uicisti sola furores,
ut semel es flauo conciliata uiro.
aut nihil aut paulo quoi tu*m* concedere digna
lux mea se nostrum contulit in gremium,
quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido
fulgebat crocina candidus in tunica.
quae tamen etsi uno non est contenta Catullo,
rara uerecundae furta feremus erae,
ne nimium simus stultorum more molesti.
saepe etiam Iuno, maxima caelicolum,
coniugis in culpa flagrantem concoquit iram,
noscens omniuoli plurima furta Iouis.
atque*i* nec diuis homines conponier aequomst,
(ingratum tremuli tolle parentis opus),
nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
fragrantem Assyrio uenit odore domum,
sed furtiua dedit mira munuscula nocte,
ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
quare illud satis est, si nobis is datur unis,
quem lapide illa diem candidiore notat.
hoc tibi quod potui confectum carmine munus
pro multis, Alli, redditur officiis,
ne uostrum scabra tangat rubigine nomen
haec atque illa dies atque alia atque alia.
huc addent diui quam plurima, quae Themis olim
antiquis solitast munera ferre piis:
seitis felices et tu simul et tua uita
et domus *illa* in qua lusimus et domina,

---

88 *quamquam* V, corr. Voss. **99** *cotidiana* O, *quotidiana* G, *continet iram* Santenius, *concoquit i.* Lach., *contudit i.* Hertzberg. **100** *facta* V, corr. ω. **101** *atquei* Schwabe, *atqui* uel *at quia* ω. post h. u. lacunam indicant uulg. **102** *opus* nos, *onus* V. **104** *flagrantem* V, cf. VI 8. **105** *mira* V, *muta* Heyse, uulg. **108** *diem* ω, *dies* V. *quem—notat* c., *dies* Baehr. **109** *quo* Muretus. **110** *aliis* V. **115** *satis* V, *scitis* Baehr. **116** *illa* nos addidimus. supplementa uersus

et qui principio nobis terram dedit † aufert,
  a quo sunt primo *mi* omnia nata bona.
et longe ante omnes mihi quae me carior ipsost,
  lux mea, qua uiua uiuere dulce mihist.

LXIX

Noli admirari, quare tibi femina nulla,
  Rufe, uelit tenerum supposuisse femur,
no*n* *si* illam *r*arae labefactes munere uestis
  aut perluciduli deliciis lapidis.
laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
  ualle sub alarum trux habitare caper.
hunc metuont omnes. neque mirum: nam mala ualdest
  bestia, nec quicum bella puella cubet.
quare aut crudelem nasorum interfice pestem
  aut admirari desine cur fugiunt.

LXX

Nulli se dicit mulier mea nubere malle
  quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
  in uento et rapida scribere oportet aqua.

LXXI

Siquoi iure bono sac*e*r alarum obstitit hircus,
  aut siquem merito tarda podagra secat,

---

alia alii cogitauere uelut *d.*, *ipsi* Baehr., *d.*, *in qua nos* ω, edd. plerique. post *lusimus* non interpungunt edd. plerique. **117** *te tradidit* Scal., alii. *aufert* corruptum. *Anser* Heyse, al., *Afer* Munro. **118** *mi* add. Haupt. **LXIX** Interuallum in V. **3** *non si illam rarae* Auant., *nos illa mare* V, *carae* Ellis, *Coae* Baehr. **8** *cui cum* V. **10** *cum* Froehlich. **LXXI 1** *Si quoi* ω, *Si qua* V, Munro. *iure* Palladius, al., *Virro* Parthenius, al. *sacratorum* G, *sacrorum* O, *sacer alarum* ω, *sacer, o Rufe*, Munro. **2** *si qua* Munro. *secūt* O, *secum* G.

aemulus iste, toro qui uestro exercet amorem,
mirificest a te nactus utrumque malum.
nam quotiens futuit, totiens ulciscitur ambos:
illam adfligit odore, ipse perit podagra.

LXXII

Dicebas quondam solum te nosse Catullum,
Lesbia, nec prae me uelle tenere Iouem.
dilexi tum te non tantum ut uolgus amicam,
sed pater ut gnatos diligit et generos.
nunc te cognoui: quare etsi inpensius uror,
multo *mi* tamen es uilior et leuior.
'qui potis est'? inquis. quia amantem iniuria talis
cogit amare magis sed bene uelle minus.

LXXIII

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri
aut aliquem fieri posse putare pium.
omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne;
immo taedet obestque *et* magis *at*que magis:
ut mihi, que*m* nemo grauius nec acerbius urget,
quam modo qui me unum atque unicum amicum habuit.

LXXIV

Gellius audierat patruom obiurgare solere,
siquis delicias diceret aut faceret.
hoc ne ipsi accideret, patrui perdepsuit ipsam
uxorem et patruom reddidit Harpocratem.

---

3 *toro q. uestro* nos, *tuus q. uestrum* V, *tuo q. lecto* Baehr. **4** *ate* V, *apte* Schoell., *mirificost fato* G. Herm. **LXXII** Interuallum in V. **6** *multo ita me nec* V. **7** *quia* Stat., *quam* V, *quod* ω. **LXXIII 4** ita nos. *immo etiam taedet obestque magisque magis* V, post Auantium edd., puncto post *benigne* sublato, *magisque* delent, deleti locum suis commentis explent, uelut *prodest: immo etiam* et q. s. Guietus uulg., *iam iuuat* Munro.

quod uoluit fecit: nam, quamuis inrumet ipsum
  nunc patruom, uerbum non faciet patruos.

LXXV

Huc est mens deducta tua, mea Lesbia, culpa,
  atque ita se officio perdidit ipsa suo,
ut iam nec bene uelle queat tibi, si optima fias,
  nec desistere amare, omnia si facias.

LXXVI

Siqua recordanti benefacta priora uoluptas
  est homini, cum se cogitat esse pium
nec sanctam uiolasse fidem nec foedere in ullo
  diuom ad fallendos numine abusum homines,
multa parata manent in longa aetate, Catulle,
  ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
nam quaecumque homines bene cuiquam aut dicere possunt
  aut facere, haec a te dictaque factaque sunt;
omniaque ingratae perierunt credita menti.
  quare cur *tu* te iam amplius excrucies?
qui*n* tu animum offirmas atque istinc teque reducis
  et dis inuitis desinis esse miser.
'difficilest longum subito deponere amorem.'
  difficilest, uerum hoc qua lubet efficias.
una salus haec est, hoc est tibi peruincendum:
  hoc facias, siue id non pote siue pote.
o di, si uestrumst misereri, aut si quibus umquam
  extremam iam ipsa morte tulistis opem,

LXXV Hoc carmen duce Scaligero, multi cum LXXXVII coniungunt, in u. 1 *Nunc—diducta* legentes. **3** *que tot* V, corr. Lach. **LXXVI 5** *manenti in* G, *manētū in* O, *manent in* ω, *manent eum* Baehr. **9** *omniaque* V, L. Muell. **10** *tu* add. Schoell, *cur te te* Baehr., *iam te cur* ω, edd. complures. **11** *animum* Stat., *animo* V. *instincte(o* G*)que* V. **12** *dcs* V, *deis* edd. complur.

me miserum aspicite et, si uitam puriter egi,
  eripite hanc pestem perniciemque mihi.
heu, mihi surrepens imos ut torpor in artus
  expulit ex omni pectore laetitias.
nom iam illud quaero, contra me ut diligat illa,
  aut, quod non potis est, esse pudica uelit :
ipse ualere opto et taetrum hunc deponere morbum.
  o di, reddite mi hoc pro pietate mea.

LXXVII

Rufe mihi frustra ac nequiquam credite amice,
  (frustra ? immo magno cum pretio atque malo),
sicine subrepsti mi, atque intestina perurens
  ei misero eripuisti omnia nostra bona ?
eripuisti, eheu nostrae crudele uenenum
  uitae, eheu nostrae pestis amicitiae.

LXXVIII

Gallus habet fratres, quorumst lepidissima coniunx
  alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homost bellus : nam dulces iungit amores,
  cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homost stultus nec se uidet esse maritum,
  qui patruos patrui monstret adulterium.

LXXVIII*

Sed nunc id doleo, quod purae pura puellae
  sauia conminxit spurca saliua tua.
uerum id non inpune feres : nam te omnia saecla
  noscent, et qui sis fama loquet*ur* anus.

21 *heu* ω, *seu* V, *quae* Lach. alii. **23** *me ut me* V. *corpore* V. **26** *dei* V. **LXXVII** Interuallum in V. **1** *amice* O, *amico* G, utrumque nactum fautores. **5** et **6** *eheu* Baehr., *he heu* G, *heu* O. **6** *pectus* V. **LXXVIII*** a Scaligero aliisque cum carmine LXXVII coniunctum. **4** *famuloque tanus* V.

LXXIX

Lesbius est pulcer: quid ni? quem Lesbia malit
quam te cum tota gente, Catulle, tua.
sed tamen hic pulcer uendat cum gente Catullum,
si tria notorum sauia reppererit.

LXXX

Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
hiberna fiant candidiora niue,
mane domo cum exis et cum te octaua quiete
e molli longo suscitat hora die?
nescio quid certest: an uere fama susurrat
grandia te medii tenta uorare uiri?
sic certest: clamant Victoris rupta miselli
ilia, et emulso labra notata sero.

LXXXI

Nemone in tanto potuit populo esse, Iuuenti,
bellus homo, quem tu diligere inciperes,
praeterquam iste tuos moribunda ab sede Pisauri
hospes inaurata pallidior statua,
qui tibi nunc cordist, quem tu praeponere nobis
audes, et nescis quod facinus facias.

LXXXII

Quinti, si tibi uis oculos debere Catullum
aut aliud siquid carius est oculis,
eripere ei noli, multo quod carius illi
est oculis seu quid carius est oculis.

LXXIX 4 *notorum* O, Scal., *natorum* G. **LXXX** Interuallum in V. **8** *ille te emulso* V, corr. P. Valerianus et G. Faernus, *ilia, ab e.* Baehr. *barba* Housman. **LXXXI 3** *a* G.

LXXXIII

Lesbia mi praesente uiro mala plurima dicit:
haec illi fatuo maxima laetitiast.
mule, nihil sentis. si nostri oblita taceret,
sana esset: nunc quod gannit et obloquitur,
non solum meminit, sed, quae multo acrior est res,
iratast; hoc est, uritur et loquitur.

LXXXIV

C*h*ommoda dicebat, si quando commoda uellet
dicere, et insidias Arrius *h*insidias,
et tum mirifice sperabat se esse locutum,
cum quantum poterat dixerat *h*insidias.
credo, sic mater, sic liber auonculus eius,
sic maternus auos dixerat atque auia.
hoc misso in Syria*m* requierant omnibus aures:
audibant eadem haec leniter et leuiter,
nec sibi postilla metuebant talia uerba,
cum subito adfertur nuntius horribilis,
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
iam non Ionios esse, sed *H*ionios.

LXXXV

Odi et amo. quare id faciam, fortasse requiris.
nescio, sed fieri sentio et excrucior.

LXXXVI

Quintia formosast multis; mihi candida, longa,
rectast. haec ego sic singula confiteor,

LXXXIII 6 *coquitur* Lipsius edd. plerique, *queritur* A. Palmer. **LXXXIV 1** *Commoda*, et 4 *insidias*, **12** *ionios* V. 3, 4 post 10 habet V. **5** *liber* V, Passerat., *Liber* ω, *Cimber* Heinsius. **8** *audiebant* V.

totum illud formosa nego : nam nulla uenustas,
  nulla in tam magnost corpore mica salis.
Lesbia formosast, quae cum pulcherrima totast,
  tum omnibus una omnes surripuit Veneres.

LXXXVII

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
  uere, quantum a me Lesbia amata mea's.
nulla fides ullo fuit unquam foedere tanta,
  quanta in amore tuo ex parte reperta meast.

LXXXVIII

Quid facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore
  prurit et abiectis peruigilat tunicis?
quid facit is, patruom qui non sinit esse maritum?
  ecquid scis quantum suscipiat sceleris?
suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys
  nec genitor nympharum abluit Oceanus :
nam nihil est quicquam sceleris quo prodeat ultra,
  non si demisso se ipse uoret capite.

LXXXIX

Gellius est tenuis : quid ni? quoi tam bona mater
  tamque ualens uiuat tamque uenusta soror
tamque bonus patruos tamque omnia plena puellis
  cognatis, quare is desinat esse macer?
qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
  quantumuis quare sit macer inuenies.

XC

Nascatur magus ex Gelli matrisque nefando
  coniugio et discat Persicum aruspicium :

LXXXVII 2 *mea es* Scal., *mea est* V. **LXXXIX** Interuallum in V.

nam magus ex matre et gnato gignatur oportet,
si uerast Persarum impia religio,
gratus ut accepto ueneretur carmine diuos
omentum in flamma pingue liquefaciens.

XCI

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
in misero hoc nostro, hoc perdito amore fore,
quod te non nossem bene constantemue putarem
aut posse a turpi mentem inhibere probro,
sed quod nec matrem nec germanam esse uidebam
hanc tibi, quoius me magnus edebat amor.
et quamuis tecum multo coniungerer usu,
non satis id causae credideram esse tibi.
tu satis id duxti: tantum tibi gaudium in omni
culpast, in quacumque est aliquid sceleris.

XCII

Lesbia mi dicit semper male nec tacet umquam
de me: Lesbia me dispeream nisi amat.
quo signo? quia sunt totidem mea: deprecor illam
adsidue, uerum dispeream nisi amo.

XCIII

Nil nimium studeo, Caesar, tibi uelle placere,
nec scire utrum sis albus an ater homo.

XC 5 *gratus* L. Muell., *gnatus* V. **XCI 3** *non nossem* Auant., *cognossem* V, edd. complur. **4** *aut* V, *ab* Baehr. **5** *neque quod* V, corr. *ω*. **XCII 2** *amat* O, Gellius (VII 16, 2), *amo* G. **3, 4** desunt in G, habent O et Gellius. *q. sunt* O, *quia sin* (siue *quas(i) in*) Gell. codd. *uerum* Gell., *uero* O. **XCIII 2** *nec si ore utrum si saluus an alter h.* V, correctum ex Quintiliano XI 1, 38 'negat se magni facere aliquis poetarum utrum Caesar *ater an albus homo* sit.'

XCIV

Mentula moechatur. moechatur mentula? certe
hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

XCV

Zmyrna mei Cinnae nonam post denique messem
quam coeptast nonamque edita post hiemem*st*,
milia cum interea quingenta † Hortensius uno

. . . .

Zmyrna cauas Satrachi penitus mittetur ad undas,
Zmyrnam cana diu saecula peruoluent.
at Volusi annales Paduam morientur ad ipsam
et laxas scombris saepe dabunt tunicas.
parua mei mihi sint cordi monumenta *sodalis*,
at populus tumido gaudeat Antimacho.

XCVI

Si quicquam muteis gratum acceptumue sepulcris
accidere a nostro, Calue, dolore potest,
quo*m* desiderio ueteres renouamus amores
atque olim *a*missas flemus amicitias,
certe non tanto mors inmatura dolorist
Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

XCIV 1 post *mentula* interrogationis signum nos posuimus. *certe* cum u. 1 ab edd. compluribus coniungitur. **XCV 2** *est* add. Riese. **3** *Hatriensis in* Housman, *Hatrianus in* iam Munro, *Ho(O O)rtensius* V. **4** amissum uersum alii aliter suppleuerunt; *uersiculorum anno putidus euomuit* Munro, *uersiculorum anno quolibet ediderit* Froehlich, *Hortensius uno* (4) *miretur Volusi carmina facta die* Peiper. **9** *sodalis* add. Aldina ed. (1502), *Philetae* Bergk., *Phalaeci* Munro. **XCVI 1** *muteis* Schwabe, *mutis et* V. **3** *quom* Guarinus, *quo* G, L. Mueller alii, *que* O, *quei* (= *qui*) Baehr. et in u. 4 *et quei*. **4** *amissas* ω, *scissas* Schwab., *discissas* olim Baehr. *Orco mersas* Haupt. **5** *dolor est* V, *doloreist* Ellis.

XCVII

Non (ita me di ament) quicquam referre putaui,
utrum*ne* os an culum olfacerem Aemilio.
nilo mundius hoc, niloque immundius illud,
uerum etiam culus mundior et melior:
nam sine dentibus est: *os* dentis sesquipedalis,
gingiuas uero ploxeni habet ueteris,
praeterea rictum qualem diffissus in aestu
meientis mulae cunnus habere solet.
hic futuit multas et se facit esse uenustum,
et non pistrino traditur atque asino?
quem siqua attingit, non illam posse putemus
aegroti culum lingere carnificis?

XCVIII

In te, si in quemquam, dici pote, putide Victi,
id quod uerbosis dicitur et fatuis.
ista cum lingua, si usus ueniat tibi, possis
culos et crepidas lingere carpatinas.
si nos omnino uis omnes perdere, Victi,
hiscas: omnino quod cupis efficies.

XCIX

Surripui tibi, dum ludis, mellite Iuuenti,
sauiolum dulci dulcius ambrosia.
uerum id non inpune tuli: namque amplius horam
suffixum in summa me memini esse cruce,
dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis
tantillum uostrae demere saeuitiae.

XCVII 2 *utrumne* Auant. **3** ita O, *nobisque* G.; *mundior hic* Baehr., *immundior ille* Lach. **5** *os* Froehlich, *hic* V, *sine d. hic: dentis os* Rossbach. **6** *ploxonio* G, *ploxnio* O; cf. Quint. I 5, 8. **XCVIII 1** et **5** *Victi* V fortasse corruptum.

nam simul id factumst, multis diluta labella
guttis abstersi*s*ti omnibus articulis,
nei quicquam nostro contractum ex ore maneret,
tamquam commictae spurca saliua lupae.
praeterea infesto miserum me tradere Amori
non cessasti omnique excruciare modo,
ut mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
sauiolum tristi tristius helleboro.
quam quoniam poenam misero proponis amoris,
numquam iam posthac basia surripiam.

C

Caelius Aufilenum et Quintius Aufilenam
flos Veronensum depereunt iuuenum,
hic fratrem, ille sororem. hoc est, quod dicitur, illud
fraternum uere dulce sodalitium.
quoi faueam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis
perspecta egregiest unica amicitia,
cum uesana meas torreret flamma medullas.
sis felix, Caeli, sis in amore potens.

CI

Multas per gentes et multa per aequora uectus
aduenio has miseras, frater, ad inferias,
ut te postremo donarem munere mortis
et mutam nequiquam adloquerer cinerem,
quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum,
heu miser indigne frater adempte mihi.

*

XCIX 8 *abstersisti* Muretus, *abstersti* (O, *abstersi* G) V, *abstersti guttis* Ald. ed. 1502 edd. complur. **9** *nei* Baehr., *nec* V. **15** *amoris* nos, *amori* V. **C 6** *perspecta* ω, *perfecta* V. *egregiest* Baehr. *est igitur* (per compendium scriptum) O, *ē exigitur est* G, *per facta exhibita est* Lach., *perspecta est igni tum* A. Palmer.

nunc tamen interea haec prisco quae more parentum
tradita sunt tristes munera ad inferias,
accipe fraterno multum manantia fletu,
atque in perpetuom, frater, aue atque uale.

CII

Si quoi quid tacito conmissumst fido et amico,
quoius sit penitus nota fides animi,
meque esse inuenies illorum iure sacratum,
Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

CIII

Aut, sodes, mihi redde decem sestertia, Silo,
deinde esto quamuis saeuos et indomitus:
aut, si te nummi delectant, desine quaeso
leno esse atque idem saeuos et indomitus.

CIV

Credis me potuisse meae maledicere uitae,
ambobus mihi quae carior est oculis?
non potui, nec *si* possem tam perdite amare*m*:
sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

CV

Mentula conatur Pipleum scandere montem:
Musae furcillis praecipitem eiciunt.

CVI

Cum puero bello praeconem qui uidet esse,
quid credat, nisi se uendere discupere?

CII 1 *quoi quid* Maehly, *quid quoi* Baehr., *quicquam* V. *tacito* V, uulg., *tacite* Ald. ed. 1502, *taciti* Stat. *et* nos, *ab* V, *ut* Baehr. *antiquo* V. **4** *putum* coni. Schwabe.

CVII

Si quoi quid cupido optantique optigit umquam
insperanti, hoc est gratum animo proprie.
quare hoc est gratum nobis quoque, carior auro,
quod te restituis, Lesbia, mi cupido,
restituis cupido atque insperanti, ipsa refers te
nobis: o luce*m* candidiore nota!
quis me uno uiuit felicior, aut magis hac *r*em
optandam *in* uita dicere quis poterit?

CVIII

Si, Comini, populi arbitrio tua cana senectus
spurcata inpuris moribus intereat,
non equidem dubito quin primum inimica bonorum
lingua execta auido sit data uolturio,
effossos oculos uoret atro gutture coruos,
intestina canes, cetera membra lupi.

CIX

Iucundum, mea uita, mihi proponis amore*m*
hunc nostrum inter nos perpetuomque fore.
di magni, facite ut uere promittere possit,
atque id sincere dicat et ex animo,
ut liceat nobis tota perducere uita
aeternum hoc sanctae foedus amicitiae.

CVII 1 *quoi quid* Ribbeck, *quid quid* O, *quicquid* G. **3** *nobis quoque* V, *nobisque hoc* Stat., *nobis, hoc* Froehlich, *nobisque est* Haupt. *carior* nos, *carius* V, uulg. **5, 6** sic distinxit Klotz, ante eum *insperanti* cum *nobis* coniunxerant. alii post *te* plene distingunt. **7, 8** ita nos. *hac ē* O, *me est* G, *optandus uita dicere quis poterit* V, *m. hac res | optandas u.* Lach., *m. haec | optandam u. dicere* Ribbeck, alia alii. **CVIII 1** *Sic homini populari arbitrio* V, corr. Guarin. et Stat. **CIX 5** *producere ω*. **6** sunt qui *alternum* uelint.

CX

Aufilena, bonae semper laudantur amicae:
accipiunt pretium quae facere instituont.
tu, quod promisti mihi quod mentire, inimica's:
quod nec das et fers, turpe facis facinus.
aut facere ingenuae est aut non promisse pudicae,
Aufilena, fuit: sed data corripere
fraudando offici*um est* plus quam meretricis auarae,
quae sese toto corpore prostituit.

CXI

Aufilena, uiro contentam uiuere solo,
nuptarum*st* laus e laudibus eximiis:
sed quoiuis quamuis potius succumbere par est,
quam matrem fratres ex patruo *parere*.

CXII

Multus homo es, Naso, neque tecum multus homo*st qui*
descendit: Naso, multus es et pathicus.

CXIII

Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant
Mucillam: facto consule nunc iterum

CX 3 *promisti* ω, *promisisti* V, Munro deleto altero *quod*. *mentire* nos, *mentita* V, uulg. **4** *et* Guarinus, *nec* V. *fers, turpe* Baehr., *saepe* V. **7** *efficit* V, *officium* Marcilius, *officio* Reise. *est* nos hic addidimus, in fine uersus Calpurnius, edd. plerique. **8** *totam* Westphal. **CXI 2** *nuptarum est l. e l. eximiis* Stat., *n. l. est* (*ē* O) *l. ex.* V, *n. l. est l. e nimiis* Baehr. **3** *pars* V. **4** *parere* add. ω, *efficere* (uel *concipere*) *ex p.* alii. **CXII 1** *es* ω, *est* V. *homo* V. *est qui* add. Scal. **CXIII 2** *Mucillam* Pleitner, *Meciliā* (G, *a* O) V.

manserunt duo, sed creuerunt milia in unum
  singula. fecundum semen adulterio.

CXIV

Firmano saltu non falso Mentula diues
  fertur, qui tot res in se habet egregias,
aucupium, omne genus piscis, prata, arua ferasque.
  nequiquam: fructus sumptibus exuperat.
quare concedo sit diues, dum omnia desint.
  saltus laudemus *com*moda, dum ipse egeat.

CXV

Mentula habet uester triginta iugera prati,
  quadraginta arui: cetera sunt maria.
cur non diuitiis Croesum superare potis sit
  uno qui in saltu tot bona possideat,
prata, arua, ingentis siluas saltusque paludesque
  usque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?
omnia magna haec sunt; tamen ipse st maximus, alter
  non homo sed uero mentula magna minax.

CXVI

Saepe tibi studiose animo uenante requirens
  carmina uti possem mittere Battiadae,

CXIV 1 *Firmano saltu* Auantius, *Firmanus saluis* V, *Firmanus saltus* edd. complures. **3** *ancupiā* V, *aucupium* uel *aucupia* ω. uersus ab edd. uarie distinctus. **6** ita nos. *saltum* O edd., *saltem* G. *dum modo ipse egeat* V, *d. domo i. e.* Lach., *d. modo eo i. e.* L. Muell., *d. modo te ipso e.* Baehr. *egeas* ii quibus *Mentula* (u. 1) uocatiuus esse uidetur. **CXV 1** *uester* nos. *instar* V, *noster* Auant. *iuxta* Scal., *Caesar* coni. Schwabe. **4** *tot bona* Auantius, *tot moda* V. **7** *ipse si* V, corr. Froehlich, *ipse es* Lach. *maximus, alter non homo* nos; *alter* etiam Schwabe coni. sed cum praecedentibus coniungit, *m. horum* Baehr., *ultro* ω, uulgo, alii alia. **8** *uere* Parthenius. **CXVI 1** *studioso* V, Ellis, alii.

qui te lenirem nobis, neu conarere
  tela infesta *mihi* mittere in usque caput,
hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem,
  Gelli, nec nostras hic ualuisse preces.
contra nos tela ista tua euitamus amictu:
  at fixus nostris tu dabi' supplicium.

FRAGMENTA

1. Porph. *ad Hor. Carm. I*, 16, 24. *Iambici autem uersus aptissimi habentur ad maledicendum.* * * * *denique et Catullus cum maledicta minaretur sic ait:*

at non effugies meos iambos.

2. Terentianus Maurus 2754.
Et ferme modus hic datur a plerisque Priapo
inter quos cecinit quoque carmen tale Catullus.
hunc lucum tibi dedico consecroque Priape,
qua domus tua Lampsacist quaque *silua* Priape.
nam te praecipue in suis urbibus colit ora
Hellespontia ceteris ostreosior oris.
et similes plures sic conscripsisse Catullum scimus.

3. Nonius p. 134: *ligurrire degustare unde Catullus Priapeo:*

‒ ◡ ‒ ◡ ◡ de mero ligurrire libidost.

4. [Vibii Sequestris (p. 12, 9, Bursian) codex

---

4 *celis infesta mitteremusque caput* V, *tela infesta* (Muretus) *mihi* (Baehr.) *mittere in usque caput* Muretus uulg., *telis infestum m. i. u. c.* ω, Schwabe. 6 *hic* ω, *hinc* V, *huc* Muretus. 7 *euitabimus amicta* V, corr. ω.

FRAGMENTA 2 *silua* add. Scaliger, om. codd. *lege Priapi* Buecheler. huius fragmenti u. 1 citant etiam Atil. Fortun. p. 292, 14, Mar. Victorin. p. 119, 6, 151, 8 alibi, Censorin p. 615, 11. uu. 3, 4 citat Mar. Victorin. p. 151, 22. 3 *mero* L. Mueller, *meo* codd. 4 hoc fragmentum attulit Ellis, ita tamen ut uncis et ipse includeret.

unus (Mus. Brit. 16986) post *sopitur* haec habet *lacus comi Catullus*

et Lario inminens Comum.]

5. Seruius *ad Verg. Georg. II*, 95 *quo te carmine dicam, Rhactica.* '*hanc uuam Cato praecipue laudat in libris quos scripsit ad filium; contra Catullus eam uituperat et dicit nulli rei esse aptam miraturque cur eam laudauerit Cato.*'

6. Plin. *Nat. Hist. XXVIII*, 19. *Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos proxumeque Vergili incantamentorum amatoria imitatio.*

7. Ouid. *Trist. II*, 427.

sic sua lasciuo cantatast saepe Catullo
femina, cui falsum Lesbia nomen erat,
nec contentus eo multos uolgauit amores,
in quibus ipse suum fassus adulteriumst.

8. Seruius *ad Verg. Aen. III*, 409. *Hinc etiam Catullus* cauĕre *dixit.*

9. [Nonius 546. *Carchesia . . . Catullus Veronensis:*

lucida qua splendet carchesia mali.]

10. Seruius *ad Verg. Aen. VII*, 378. *Catullus hoc* 'turben' *dicit ut hoc* '*carmen.*'

---

9 Cinnae uidetur esse; cf. Isidor. Orig. 19, 2, 10 'Cinna: *lucida confulgent alti carchesia mali*', Schol. Lucani 5, 418 (Web.) 'Cinna: *lucida cum fulgent summi c. m.*' post LXIV 237 inseruit L. Mueller. **10** sunt qui ad *Tibullum*, I 5, 3, respexisse Seruium putent; sed ibi *turben* masculinum est. conf. adnotata ad LXIV 107.

LONDINI: EXCVDEBANT C WHITTINGHAM ET SOC.